

ARCHIV

starých česko-slovenských

čin, písemností a dejepisných pôvodín

pre

dejepis a literaturu Slovákov.

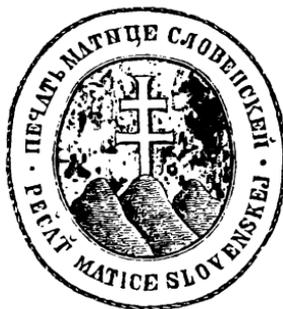
Sostavil

Franko V. Sasinek,

tajomník Matice Slovenskej, dop. úř. král. české společnosti nauk atd.

Vydala Matica Slovenská.

Diel II. — Sväzok I.

Maticných spisov č. 33.

TURČ. SV. MARTÍN.

TLAČOU KNÍHTLAČIARSKO-ÚČASTNÁRSKEHO SPOLKU.

1873.

ARCHIV

starých česko-slovenských

n, písemností a dejepisných pôvodín

pre

dejepis a literatúru Slovákov.

Sostavil

Franko V. Sasinek,

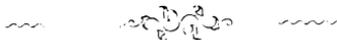
tajomník Matice Slovenskej, dop. úd král. českéj společnosti nauk atd.

7.

Vydala Matica Slovenská.

Diel II. — Sväzok I.

Maticných spisov č. 33.

TURČ. SV. MARTIN.

LAČOU KNÍHTLAČIARSKO-ÚČASTNÁRSKEHO SPOLKU.

1873.

II.

PÍSEMNOSTI.

I.

Básne Petra Benického.

Dokial nepošťastí sa komu podať obsirnejší životopis tohoto slovenského básnika ¹⁾, nech dostačí aspoň tá stručná zpráva, ktorú „Slovník Naučný“ sdeluje o ňom v I. D. na str. 615 a Valaského „*Conspectus reipublicae literariae in Hungaria*“ na str. 221.

Petor Benický narodil sa r. 1603 zo zemanskej rodiny. Pre nedostatok určitých životopisných zpráw môže sa len udať, že, súc rytierom zlatej ostrohy, nosil název „*eques auratus*.“ Jeho maďarské dielko, obsahujúce v prvej časti nábožné, kajúcne asvetské piesne, v druhej ale maďarské príslovia, bolo viackrát na svetlo vydané; menovite kroz Štefana Bartóka, kanonika ostrihomského, v Trnave r. 1664 pod titulom: „*Beniczky Péter rythmusai*“ a v Prešporke r. 1806. — Petor Benický platil za maďarského básnika; no mi ho reklamujeme pre náš národ, a túto našu reklamáciu nelen odôvodňujeme jeho slovenským, od turčianskych Beníc pochodiacim primenom, lež i vydaním týchto, dosiaľ ešte nikde nevydaných, jeho básni, ktoré v pôvodnom rukopise s knižnicou M. Rešetkovou r. 1864 dostaly sa do imania Matice Slovenskej pod názvom:

Verše slovenské Petra Beniczky

spísané roku 1652.

Nalezené v knihovni slav. Rodu Madočanského v Horovcách.

1.

Nemagjce Práce
↳ Panske na Prekážce,
Lenivý nechticz bitj:
Uminil gsem sobe
K vuli vsakže tobe
Cztenary neco vzitj.
Co me Prirozeni
Prineslo mišleni
Kratze viložitj
Abis v Posezeni
V czastem rozmluvani
Mohl vicez mluvitj.

2.

Že na tomto Svete,
Co kolvek se plete,
Stalosty žadne nema:
Než kdy czas pomine,
Každý kvet zahine;
Na malj czas krásu ma.
Perly, kdy se kropj,
Od octu se topj,
Kdiž na ne vlite biva.
Dyemant kamen tvrdj,
Cez kozlovu krvy
Obmekcezenj sve miva.

3.

Hory y lesove
 Všelicy stromove
     Kdiž prihazi zima
 Listi zeleneho
 Ovodce hogneho
     Zvestuge se promena.
 Co Leto prinese,
 To zima odnese
     Tvrde se klidem chova.
 Dobre sy poradý,
 Kdo s pole zahradý
     Ovodce zbožý schova.

4.

Sveta toho marnost
 Žadnut neda stalost
     Skušenosť sama uczy:
 Rozkoš Panovanj,
 Marnost gest na zemi,
     Šalamun mudri svedczý
 Šaty ozdobene,
 Czinicz telo pišne
     Molove prežiraju,
 Panské nabývanj
 V času plundrovanj
     Yinšy zas uživagu.

5.

Vczera kdo vesel bil,
 Dnes žalosti nabil
     S nemirneg veselosty ;
 Neb po gasnem czase
 Snadno mrazciva se
     Z velikej palczivosti:
 Tak po veselosty
 Všelike težkosty
     Prichazegj z nahlosty ;
 Kde se kdo nenada,
 Nešťestí tam shleda,
     Bude mit dost trpkosty.

6.

Buh zvlašt tagnich Sudce
 Skusuge negvice
     Gegjeh skritu žádost:
 V znamost uvozuje,
 Vubecz oznamuje
     Všecku gegjeh nepravost.
 Spravedlivim gsaudem
 Ošemetnim lidem
     Prevracuje gich chitrost ;
 Napomaha k pravde,
 V negchitregši zrade
     Svu ukazuge mocnost.

7.

Lež prave mišlenj
 Pro mnohe skušenj
     Kraginy sveta zbeha ;
 V oblohe nebeskeg
 I v propasti morskeg
     Neco divneho hleda
 Nicz všakže nového
 Co prveg nebilo
     Zda se mne nenaleza ;
 Nebo, nicz noveho
 Nicz také staleho
     Nevidý tak se mne zda.

8.

Czlovek mnoho stava,
 Aby gcho Slava
     Važnost v ludj mela.
 Mnohu vezc zacžina,
 Prichazj priczina,
     Co chtel dovest nechava.
 V tom svogu nestalost
 V predsevzetý marnost
     Po czasu znamu dava.
 Kdiž prihazi ohen,
 Valka neb povoden
     S prácy misto shledava.

9.

Všech vecí začátek
 Prichazj na zmatek
 Gestlj že času nenj;
 Protož což začínaš,
 Ystý čas šetrít maš,
 Chcešli přivest k skončenj.
 S pracy neodkladej,
 Radnej radimt necheg
 To, co težce nenj,
 Mašly se zhledavat,
 I na nicz zakladat
 Mizerne tve stavenj.

10.

Yazik drž na uzde;
 Nebo biva pozde,
 Yestlis koho omluvil,
 Nazpatek vtahnutj,
 Co sy žval tagitj
 Komus predtim ublížil.
 Gestli neco mluviš
 Nekoho omluviš
 Ginši vez přitomen bil,
 Ktery tve mluvenj
 O ginem domnenj
 Lepeg než ty rozsudil.

11.

Tagnu vezz nezgevug
 Umisel tvug zdržuj,
 Aby giný nevedel.
 Yak nahle oznamíš
 Nekomu se zgeviš
 To, co sy v umislu mel,
 Budeš litovaty,
 Musiš vdek hledaty
 Tomu, by nepovedel
 Tvogu skritu žadost
 Skutecznu nepravost
 Kteruž predtim sam vedel.

12.

Kdo pokoge žada,
 Nech doma sedava,
 Kde o nem nikdo nevj.
 Zlemu Tovarišstvu
 Mokremu Bratrstvu
 Z rýdka nech se vigevj.
 Na křežme na rinku
 Slyšenu noviuku
 Hled mimo propustitj.
 Gestli gu oznámiš,
 Nevim gak zatagiš;
 Mužet mešcu škoditj.

13.

Pakly nekde pugdeš,
 Požadany budeš
 Na svadbu neb hostinu,
 Nesedeg na predním
 Miste zvlašt obzvlaštnim;
 Abys nezustal s hanbú,
 Na miste poslednim
 Žes poctivost ginim
 Nedal, přičžinut najdu.
 Sedny na poslednj:
 Gestli budeš vzacznj
 Y v kute tebe nagdu.

14.

Mnohly ma obicžeg,
 Chvalitj se viceg,
 Než o nem ginšj zmišlj;
 Nevý pomislitj
 Že vlka po srstj
 Každý poznati myslj
 Lepšy kdy te ginšý
 Chvali, budeš milšý,
 Kde koli se obratiš;
 Pakly se sam chvališ
 Prevelicet blazniš,
 Y lasku časem stratiš.

15.

Žadny bohateho,
 Zlato srebro geho
     Nema chvalit žadneho;
 Lebo mnohý kramar
 Ma veliky Tovar,
     Ale však není geho.
 Švecz take s kožami
 Ma sve zamesknanj,
     Maso pak ge giného.
 Chvališlj, chval pro cnost,
 Skušenost a mudrost
     Šalamuna mudreho.

16.

Czlovek po uczinkuv,
 Znamenitich skutkuv
     Poznaty se ty dava.
 Vino ne pro barvu,
 Když býva v poháru,
     Než pro chut drahe biva.
 Kone né pro krasnost,
 Než pro geho czerstvost
     Pan kobereczem odiva.
 Pannu pak pro krasu,
 Ktera ge do czasu,
     Mladencz vzity žada.

17.

Povest gmeno dobre
 Biva rozširene
     Za hory y za more;
 Kde se sam nenadaš
 Chvalu potupu maš
     Mezy lidmy po sobe.
 Dobra v tvich koncžynach,
 Zla v mnohich kraginach
     Roznese sa po tebe.
 A protož giného
 Nemaš vjnit s toho;
     Sam sy přicžina sobe.

18.

Kdo po cestach chodj,
 A z blazny se wodj,
     Ten mnoho škodj miva,
 Neb zlim sitem Pekar
 V pustem mliue Minar,
     S malim osohem býva.
 Svogeg nemudrosty,
 Že měl škody dosty
     Sve blaznostvý nech stíha:
 Že z pece na hrnecz,
 Strechj na kamencz
     Skakati obiczeg ma.

19.

Neprigimej rady,
 Gestlit blazen radý
     Sveho blaznovstvý neco:
 Nezavrug pravdy,
 Gestli mudrý pravý,
     Znat mudrý budelj co.
 Posluchat staršiho,
 Nad te mudregšiho,
     Nebivá blaznivá vecz.
 Stary skusenostj,
 Mladý s všetečnostj
     Poznaný biva vubecz.

20.

Mnohich peknych konj
 Které v hamich honj,
     Zlý hospodár strhava:
 Czim se vicz zmahagu,
 Tahnut pospichagu,
     Tim vicz ge smihava.
 Tah mnohj služebnik,
 Neglepšý robotnik,
     Co negvicz pracuge.
 Od pana od panj
 Slichava šemraný
     Že lenivost miluge.

21.

Prorok v svogeg vlastj
 Zustava beze cty,
 Bit by učeny bil.
 Doma vivalanj,
 Ma o nèm domnenj,
 Že gindě za pecu lmil.
 Gestlj chceš poctivost,
 Dosahnuty hodnost,
 Radneg ginde zustaveg:
 Tak budeš v vzacnosty,
 U velkeg važnosty,
 Apoštola poslucheg.

22.

Umeny vzacna ctnost
 Spusobuge vzacnost
 Rozliczne dary dava:
 Mladency k hodnosty,
 Starcj k veselosty
 Uprimne dopomaha.
 Bohatím k ozdobe,
 Chudobnim v potrebe
 Žadostive spomaha:
 Ktorechžto kdo nagde,
 Kde kolivek zagde,
 Všecky statky sebu ma.

23.

Czlovek bohabognj
 Gest palme podobnj,
 Kteražto gedno stagně
 Pred bremenem težkym,
 Prirozenim vlasnjm
 Nikdy se neskryvuge:
 Tak czlovek pobožnj
 V prenasledovanj
 Všecko milerad znašy,
 Kryž y protivenstvý,
 Všelike neštesty,
 Nechava slavu zdcjšý.

24.

Kdo mnoho slibuge,
 Prysahu stvrzuge,
 Ten sam svú vyru lechczj:
 Neb čzasta prisaha
 Čzase m dopomaha
 Že zustava lhár vetšy.
 Lepšit neslibiti,
 Nežly zatagitj,
 Což predtim slibýl komu;
 Neminišly dati,
 Nemaš slybovatj
 Žadnit nenutj k tomu.

25.

Snadno gest gsauditi,
 Falešne mluviti
 O nekom v tagnem miste;
 Než teško dosvecžit,
 Tajnu vec vigevit,
 Kteruž neskusil giste.
 Mnohj zna gineho
 Než sebe sameho
 Do konce nechce poznat:
 Kdo chce koho gsaudit,
 Nema *in Causis* bludit,
 Jestli chce dobre obstat.

26.

Gisti czas hled uzity
 Chečešlj se sudity
 S pritelem svim o statek;
 Nebo vecz nahлива
 Czastokrate miva
 Neprigemný poczatek.
 Hnevu prylišneho,
 Saudu nahliveho
 Sam prihaziš o statek.
 Lepšit se poradit,
 Hrube se nekvapit:
 Tak neprigdeš na zmatek.

39.

Nic nenj dražših
 Chvalitebnegših,
 Zvlášte na tomto Svete,
 Nad gmeno a povest;
 Tu kdož obdaren gest,
 Vzacny biva po svete.
 Kdo v škarlate chodj
 Nech k pecy nechodj,
 Kde masne gidla strojí;
 Neb škarlat od masty
 Vzacny od zlich hostj
 Zridka stale obstogj.

40.

Dobrego y zleho,
 Šťestý, nešťas(t)neho
 Nemuž se zarykatj;
 Nebo Cisar Pana,
 Kral sveho Haitmana
 Snadno muž potrestaty.
 Pro malu Priczinu
 Nagde gemu vinu,
 Že musj poddan bitj;
 Nebo kdo sy picha
 A nekracjz s tycha,
 Ten ma skrocenj žitj.

41.

Kdo chce lechku Živnost,
 Ten nema Povinnost
 Na sebe pritahovat;
 Neb teška Povinnost
 Zavdat velku Starost,
 Že nebudeš mocj spat.
 Časem y chut stratiš,
 Gestlj se obratiš
 Na lejstra quitancie:
 Že maš Poczťj davat,
 Vlasit budú stavat
 Od velkeg miserie.

42.

Tagnich vecj Panuv,
 Slavnich Potentatuv
 Nemaš hnedky oznamit.
 Okrome Pritelum
 Tvogim dobrodincum
 Služy se gich poradit:
 Co magj zacitj
 A pred sebe vzitj
 Musj pilne rozvažit;
 Neb vecý nahlive
 Negsau trvanlive
 Musegj svu skazu vzit.

43.

Pry kralovskem Stole
 Tito vecy troge
 Mivagj predny misto.
 Czaste pochlebenstvy
 Nemirne blaznostvy
 Poharuv plných mnoho.
 Pochlebnik s cyganstvim,
 Blazen svym blaznostvim
 Mnoho daruv pobere,
 Že nevolnj sedlak
 Sprostin a neborak
 Na vuz ge sotva zbere.

44.

Kralovska kuchina
 Ma bitj nakladna
 Neb ma mnoho komonstva.
 Ten býva pan slavuj,
 Který ma dvur vzacný
 Plný sveho Ritirstva.
 Neb pani po dvore,
 Sedlak po stodole
 Snadno se znatj dagj.
 Sluhové odranj
 Konove chitvanj
 Panom hanbu delagj.

45.

Kragin plundrovanj
 Zamkuv odgimanj
 Priczina roztržitost,
 Kteružto zlý z dobrým,
 Pobožnj z bezbožnjm
 Uvozujj pro svu zlost.
 Zradcovský zlatj lancz
 Dobremu zlj gest tancz,
 Když tak fortuna bludj.
 Odtud *Mars* pravo ma,
 Že kraginj stina
 A vukol kazj vsudj.

46.

Nemaš se vipinat
 Nad ginich poczinat
 Gestlis nenj *Hercules*;
 Neb gestlj ginému
 Ubližiš nekomu,
 Najde se ty *Achiles*,
 Ktery tvogu pichu
 Obratyt muž k smychu,
 Takže se sam podivaš,
 Že ty klobuk zvalil,
 Kterys k piše spravil,
 Snadno na nem to zhledaš.

47.

Nežadeg povinnost
 Uraduv zbitecznost
 Zvlašt u velykich Panuv;
 Neb veljkj urad,
 Kde bis gity nerad,
 Priveđe te do sklepu.
 Radneg se vystriheg
 Panuv neunuveg,
 Jestlj pokoj mit žadaš.
 Tak dojdeš dluheho
 Veku dospelého
 Dobre gmeno zachovaš.

48.

Neparuj volkove
 Mladý yuneczkove
 Nechteg tahnut v garme.
 Mnohikrat na ceste
 Kdy gich bigu czaste
 Zvracy vuz aneb sane.
 Tak v mnohem kralovstvuj
 Kdy bez spravedlnosty
 Pokojnj s bezbožnjm
 Nemobu bydletj
 Musy skazu vzitj
 Prychazj k splundrovanj.

49.

Ne v roztržitosty
 Ale pry svornosty
 Velke prace konagj.
 Kde ge gednostajnost
 Bratrska poslušnost
 Slavne mesta stavegj:
 Než kde rak z rybanj
 Biva zamyšany
 Nachazj se promena;
 Neb riba napredek,
 Rak rybu nazadek
 Tahnuti obiczeg ma.

50.

Pokog žadostivj
 Sused dobrotyvj
 Gest k pohodlj každemu.
 Zdaryle manželstvo,
 Verne tovarystvo
 Nenj k skazj žadnemu.
 Ale zle manželstvo
 Zradne tež susedstvo
 Skazu mnohu prinašj.
 Co geden nazbjrá
 To druhi prožirá,
 Neradug se tam štesy.

51.

Pry veljkem dvore
 Každy sobe ore
     Chtegie gratiu ziskat.
 Kdo chce v nem vdecznj bit
 Ma helitropium vzit
     Polný sobe za prikład,
 Kterež hned raniczko,
 Když vinde sluneczko
     K nemu se obracuge.
 Tak paušty dvorane
 Yak nahle pan vstane
     Nech za ním postupuge.

54.

Beda tomu Zamku,
 Který místo šramku
     Trnym gest zarostenj.
 Zla gest pastva ovcam
 Kde býva pastyr sam
     A psuv k ovcam nenj;
 Nebo vlk na ovce
 Chrt tez na zagice
     Nelibim hledj okem,
 Tak v gednem kralovstvj
 Dvuch naroduv panstvj
     Spusobuge skazu všem.

52.

Kdo chce služít v dvore
 Dava se na more
     Proty vlnam prevažat.
 Pokud ge neznamj
 Dotud v tychem morj
     Zda se bitj prevažat,
 Než když se obezna
 Potom lepeg pozna,
     Že se vlny dvihagj,
 Když Pan take Panj
 Ostatny dvoranj
     S neho blazna delají.

55.

S pazdery dluha sit
 Nemuže stála byt,
     Snadno se rozvlacuge.
 Laska nepritelska
 Kobila cziganska
     Snadno se rozpačuge;
 Než nadeje silna
 Biva neomilna
     Ve všeljkem neštěstj
 Každé protivenstvj
 Lidske pochlebenstvj
     Zna trpezlive nestj.

53.

Lepšj kryvdu trpet
 Za czastokrat mlczet
     Nedobre se nahle mstit;
 Pritelj zlim zazle
 Odmenit se nahle
     Žadašlj pokoge mit.
 Kdo sobe sand czinj
 Ten sam sebe vyuj
     Pravo všecko zlehčuje,
 Odtud nic dobrego,
 Než starosti mnoho
     Na sebe pritaluge.

56.

Bohate krajinj
 Nakladne stavenj
     Snadna vecz šacovatj;
 Od nich lid vojenskj
 Zmužilj ritirskj
     Tešy vecz odvratitj.
 Gešte negteštegšy
 Biva negdivnegšy
     Podmanené spravovat.
 Lechiko sukno maczat
 Ale teše valat
     Negtešy vipraovat.

57.

Z hnevivim žertovat
 Z blaznivim tancovat
     Maliczka kratochvile,
 Hnevivý ze zlosti
 Blazen z nemudrosti
     Vsadit banku na čelo.
 Žadašly žertovat
 Rovneho maš hledat,
     Kdo tvim žertom rozumj
 Neb czlovek zmužilj
 Blazen nelenivj
     Ostry kord za nic držy.

58.

Slavny titulove
 Kteryž Cisarove
     Vzacnim panom davagj,
 Dost pro malu žadost
 Kraginj nestalost
     Od nich vzate bývagj.
 Nepratelsku zlostj
 Z velkej nenavistj
     Na ohnj podrapane
 Z hory y ze statkem
 Ze všim gich nabitkem
     Tak svetska slava hine.

59.

Prilyšnemu štesy
 Nedeg se podvestj
     Kterež mnoho slibuge.
 Neb gest vskutku slepe,
 Leda kde te vplete
     Když tvu žadost sprobuge.
 Co sy pri nem nabil
 Abis všecko stratil
     Prevraty tvoge srdce.
 Po svetskej marnostj
 Ponužt do težkostj
     Uškodi ty velice.

60.

Czlovek bohaboguj
 Nech gest postavenj
     V yakem kolj neštestj,
 Však preto nezufa
 Predce v Boha dufa
     Že dogde zas radostj;
 Neb po mracznem czase
 Vigasni se zase
     Prestane y přšetj,
 Tak po protivenstvj
 Velykem neštesty
     Nasleduge zas štestj.

61.

Czlovek bohabognj
 Nech ge pozbavenj
     Všeckeho sveho zbožj,
 Zase k nemu prigde;
 Kdy pracovat bude
     Zas se v statku rozmnožj.
 Ale z lenyvosty
 Y mizerne chrustj
     Nechtegj do ust padat,
 Ne aby holuby
 Smažene kobljhj
     Melj se za nim valat.

62.

Skušeny vogacj
 Vznešeny yunacj
     Chtegu štestim žertovat,
 Pres vody pres ohen
 Z nadhernim svim konem
     Umegi preskakovat;
 Pokud štesy magj,
 Všecko premahagj
     Ostri mecz i kopiju;
 Než když štesy nenj
 Prigdu k pokušenj
     S korbaczem ge vibigu.

51.

Pry veljkem dvore
 Každí sobe ore
     Chtegie gratin ziskat.
 Kdo chce v nem vleczej bit
 Ma helitropium vzit
     Polný sobe za prikklad,
 Kterež hned raniczko,
 Když vinde sluneczko
     K nemu se obracuge.
 Tak paunšty dvorane
 Yak nahle pan vstane
     Nech za nim postupuge.

52.

Kdo chce služít v dvore
 Dava se na more
     Proty vlnam prevažat.
 Pokud ge neznamj
 Dotud v tychem morj
     Zda se bitj prevažat,
 Než když se obezna
 Potom lepeg pozna,
     Že se vlny dvihagj,
 Když Pan take Panj
 Ostatny dvoranj
     S neho blazna delají.

53.

Lepšj kryvdu trpet
 Za czastokrat mlczet
     Nedobre se nahle mstitj;
 Pritelj zlim zazle
 Odmenit se nahle
     Žadašlj pokoge mit.
 Kdo sobe saud czinj
 Ten sam sebe vyuj
     Pravo všecko zlehčuje,
 Odtud nic dobrého,
 Než starosti mnoho
     Na sebe pritahuge.

54.

Beda tomn Zamku,
 Který místo šramku
     Trnym gest zarostenj.
 Zla gest pastva ovcam
 Kde býva pastyr sam
     A psuv k ovcam nenj;
 Nebo vlk na ovece
 Chrt tez na zagice
     Nelibim hledj okem,
 Tak v gednem kralovstvj
 Dvuch naroduv paunstvj
     Spusobuge skazu všem.

55.

S pazdery dluha sit
 Nemuže stála byt,
     Snadno se rozvlacuge.
 Laska nepritelska
 Kobila cziganska
     Snadno se rozpačuge;
 Než nadeje silna
 Biva neomilna
     Ve všeljkem neštestj
 Každé protivenvstvj
 Lidske pochlebenstvj
     Zna trpezlive nestj.

56.

Bohate krajinj
 Nakladne stavenj
     Snadna vezz šacovattj;
 Od nich lid vojenskj
 Zmužilj ritirskj
     Tešy vezz odvratitj.
 Gešte negteštegšý
 Biva negdivnegšý
     Podmanené spravovat.
 Lechko sukno maczat
 Ale teše valat
     Negtešy vipraovat.

57.

Z hnevivim žertovat
 Z blaznivim tancovat
     Maliczka kratochvile,
 Hnevivý ze zlosti
 Blazen z nemudrosti
     Vsadit banku na čelo.
 Žadašly žertovat
 Rovneho maš hledat,
     Kdo tvim žertom rozumj
 Neb czlovek zmužilj
 Blazen nelenivj
     Ostry kord za nic držy.

58.

Slavny titulove
 Kteryž Cisarove
     Vzacnim panom davagj,
 Dost pro malu žadost
 Kraginj nestalost
     Od nich vzate bývagj.
 Nepratelsku zlostj
 Z velkej nenavistj
     Na ohnj podrapane
 Z hory y ze statkem
 Ze všim gich nabitkem
     Tak svetska slava hine.

59.

Prilyšnemu štesy
 Nedeg se podvestj
     Kterež mnoho slibuge.
 Neb gest vskutku slepe,
 Leda kde te vplete
     Když tvu žadost sprobuge.
 Co sy pri nem nabil
 Abis všecko stratil
     Prevraty tvoge srdce.
 Po svetskej marnostj
 Pomužt do težkostj
     Uškodi ty velice.

60.

Czlovek bohaboguj
 Nech gest postavenj
     V yakem kolj nešestj,
 Však preto nezufa
 Predce v Boha dufa
     Že dogde zas radostj;
 Neb po mracznem czase
 Vigasni se zase
     Prestane y pršetj,
 Tak po protivenstvj
 Velykem nešestj
     Nasleduge zas šestj.

61.

Czlovek bohabognj
 Nech ge pozbavenj
     Všeckeho sveho zbožj,
 Zase k nemu prigde;
 Kdy pracovat bude
     Zas se v statku rozmnožj.
 Ale z lenyvostj
 Y mizerne chrustj
     Nechtegj do ust padat,
 Ne aby holuby
 Smažene kobljhj
     Melj se za nim valat.

62.

Skušeny vogacj
 Vznešeny yunacj
     Chtegu štestim žertovat,
 Pres vody pres ohen
 Z nadhernim svim konem
     Umegi preskakovat;
 Pokud štesy magj,
 Všecko premahagj
     Ostri mecz i kopiju;
 Než když štesy nenj
 Prigdu k pokušenj
     S korbaczem ge vibigu.

63.

Procz sy kord pripinaš,
 Gestli srdce nemaš
     Zmužileho v nešťesty,
 Procz veliky statek
 Uživaš na zmatek
     Gestlj bogovat neznaš.
 Neb k velkemu paunsty
 Svezzy kord hrdlinskj
     Czastokrat vitahovat.
 Nepriteluv silnich
 Poddanich nevolných
     Kordem slušy zastavat.

64.

Nemaš se vypinat
 Pišne sy poczinat
     Z velkim vogenskym (h)aufem,
 Neb czasem malý (h)auf
 Zmužylich vogakuv
     Zaženet z gedesnem.
 Chrobak dost ge malj
 Všakže strom nemalj
     Czastokrat podhryzuce:
 Tak že malym vetrem
 Z marenym korenem
     Zeme se vyvracuce.

65.

Pryсне pravo lidem
 Narizene všechnem
     Svobodne gest všem hledat,
 Neb za gednim stolem
 Pritel z nepritelem
     Nechtegj spolu sedat,
 Bohaty se chudobnim
 Lakomj se štedrim
     Nemohú se spravovat
 Vlka take ovce
 T(c)hora tež slepice
     Nechtegj za krale znat.

65.

Kdo se chce potykat
 S nepritelem sekat
     Ma se pity vistrihat.
 Czastokrat ožhralstv
 Prilišne lakomstv
     Muž te do klepea vehnat.
 Meg radej v pametj,
 Že maš utikatj
     Gestli budeš premožen
 Neb vogak opilj
 Na všecko spozdylj
     Nemuž se hnuti s konem.

67.

Prvny pokušenj
 Cziny Prestrašenj
     Zvlašte bogazlivemu.
 Druhe když prispege,
 Prida mu nadege
     Že se vilhal prvemu;
 Ale když již tretj
 Za druhim priletj
     Vlas ti na hlave stane,
 Že to co v rukach maš
 A v čem se obyraš
     Z ruku tvogich vipadne.

68.

Prinutišlj koho
 By stihal nekoho,
     Snadne pred nim utecze;
 Neb vezc prinucena
 Velmy gest nevdeczna,
     Nahle se zas odvlcece.
 Chrta za zagicem
 Kdo honj korbaczem,
     Nech se mu neraduge.
 Darmono konom hvyzdat
 Když gich maš napagat
     Gestlj že sam nepige.

69.

Ne z nakladnu zbrogj
 Na širokem polj
 Nepriteluv styhagu,
 Anič silu lidsku
 Mocnost nepratelsku
 Vogska silne zmahagu,
 Ale z Bozku mocy,
 Kdy geho pomocy
 Milostiveg žadagu.
 Všelike nastroge
 Vogenske rozbroge
 Zanye se pokladagu.

70.

Trescy sina sveho
 Za času mladeho,
 Dokud se trestat dava.
 Bud dobry zahradnik,
 Ktery krivy stromik,
 Když tenkj zarovna.
 Neb zrostle stromovy,
 Kvitj časem škody,
 Gestlj ge rozložene.
 Tak sin nezdarylj
 Zrostlj po sveg vuli
 Y otce ven vižene.

71.

Ne tedy chovagu,
 Kone opatruhu,
 Kdyz maš giž na vognu git,
 Ale pred trubenin,
 Czastim bubnovanim
 Magy obiczeg krmit.
 Kašu gestlj gidaš,
 Horucu nefukaš,
 Snadnot usu tvich spalj:
 Tak koho dešt spere,
 Darmo kepen bere;
 Po czase osoch malj.

72.

Ne toho ptak byva,
 Kdo ho v hnízde vida,
 Ale ho vybere.
 Vul tež yarmo nosy
 Ovse orat musy;
 Kun však oves požere.
 Hudci, gestlj hude,
 Ginšich dost mit bude,
 Kteryžto k tancj hragj.
 Lakomecz stiskanim
 Zbira statky sklany,
 Ginšy pri nem viskagj.

73.

Ne vždycky gen zlato,
 Ale časem blato
 Od slunce bližtiva se.
 Nemnohe tolarj
 Na stole brynkagj,
 Kde pracovat leny se.
 Ale všecke prace
 Ve mlyne m(l)inarce
 Kolaczum dopomaha.
 Sedlacka robota
 Negvetšy ge psota,
 Avšak panum zpomaha.

74.

Kdo chce vrecem mlatit,
 Sitem vodu važit,
 Ten ma pracu maly zisk.
 S pracy teg poznava,
 Neb zle pripravu ma,
 Yako bez causi recznik.
 Tak pri slavnich dvoruv
 Ne pastir od voluv
 Pri boku panskem seda;
 Než koho pan važy
 Podle boku sazj,
 Tomu vzacne misto da.

75.

Neradimť ze dezbera
 Sednut do ťehtarara,
 Muťešli v nem zastavat.
 Nebo s klece ptaczek,
 Z vreca divj maczek
 Rad by se ven vidrapat.
 Riba teť do vrťe
 Radaby puťit se ;
 Ale kdyť do nj vegde
 Zase chce nazpatek ;
 Kdyz prichazj patek,
 Na misu zatym pugde.

76.

Mladenecz teť pannu
 Ťada, co Diannu!
 Acteon by mohl dostat.
 Prileťitost hleda
 Vic kde panna seda,
 Nemuť se zasem obstat.
 Dokud ge pritomnj
 S pannú v posezenj,
 Dotud tesknoť necytj ;
 Neť kdyť se rozlučj,
 Ma zarmutek veczj,
 Nevj kde se ocknutj.

77.

Gestlj maso vaťiť,
 Kost k nemu priloťiť ;
 Vťeckoť penyze stogj.
 Hlava i kolena,
 Pluce i slezina
 Y ty mizerne rohy.
 Tak ťteťy s neťteťjm
 Yako maso s kostny
 Na vaťkach se probuge.
 Kdo sy v nem zaklada,
 Mnohokrat sa klama,
 Kdyť geg zasem vexuje.

78.

Ťid rad kram prodava,
 Nerad na bork dava,
 Svug zvlať kramarský statek.
 Vťecko se domnyva,
 Ťe Messiať prygda
 Uvede ho nazpatek
 K zemj kanaanegskog,
 A on by v uherskog
 Nerad zanechat statek.
 Radneg lacneg proda,
 Stava se mu ťkoda,
 Kdo mu vy platit v svatek.

79.

Prydelit neťteťy,
 Mať o tom byt gisty,
 Ťe i druhe pospicha.
 Nebo psota psotu,
 Sedlak teť robotu
 Noczny chvilu postiha.
 Dokud sluťj ťteťy,
 Umeg starost vestj,
 Aby te nepotkalo
 Neťteťy ze mlyna,
 Pominet hostina
 Budelj muky malo.

80.

Pod slamenim dachem
 Spokognegťim duchem
 Nagdeť odpoczintuj,
 Neť v palote slavnej
 Karpitj obtahleg,
 Kde nesmyť y mluvitj.
 Ťadny chudobnemu
 Ťebráku nuznemu
 Nezavydj chudoby.
 Ale lidem vzacnim
 A zvlaťte udatnim
 Odoginagj gich hrady.

81.

Po poczte novina,
 Z mrazu tuha zima
     Czastokrate se stava.
 Poczta o pokogj,
 Sedlak o rozbrogj
     Nový kalendar dava.
 Komu máš verity,
 Nebudeš vedety,
     Zustaneš v pochybnosty.
 Poczta z nahlivosty,
 Sedlak z všetečnocy
     Nabluznit umy dosty.

82.

Zradne lidske Srdce
 Sobe veryt nechce,
     Yak ma verit ginemu;
 Neb kdo v Peczy liha,
 Poczerneny biva,
     Nebliž se, radimt, k nemu:
 Snadno te poczernj,
 Zustaneš neuvernj,
     Daš-li se zvesty gemu.
 Vul tež z duvernostj
 Radby seno gesti,
     Pec (?) mu neda y slamu.

83.

Neb co zavistlyvý,
 Co tve oczj vidj,
     To nemaš hnedky žadat.
 Nebo tak Svobodu,
 Spravedlnost Sudu
     Zdaš se za. dar prodavat.
 Pes tež dotud šteka
     Na zleho czloveka,
     Dokud mu chleba neda.
 Ale když mu da gest,
 Hned bezpečnegšy gest,
     Hledy na neg zdáleka.

84.

Kdo gineho gsaudj,
 Sam sebe nevydj,
     Ten ge zvonu podobný;
 Ktery ginim zvonj
 Rano, v czas veczernj,
     Sam pak ke mšy nechodj.
 Kdo chce v suše chodit,
 Nema raky lovit,
     Zvlašť v hlubokich geskinach.
 Chcešlj pravo strýlet,
 Rucznicy gistu met,
     Nemuž držet vlhky prach.

85.

Z hnevu neuprimnost,
 Nenavist, velka zlost
     Mezy Pritely biva:
 Tak že y Bratrstvo
 Verne Tovaryšstvo
     Šelmovsky titul míva.
 Přitel sve přitelstvo,
 Kmoter tež kmotrstvo
     Pro malú vecz zabíva.
 Kdiž potreba prigde,
 Vzacny Kmotr bude
     Šelmy, Pan kmotr biva.

86.

Richtar, Boženicy,
 Czechmistrove všecy
     Chtegic ginich spravovat
 Magj peczet daty,
 O to se staraty,
     Aby ge ginšy stihat
 Nemohlj svim pravem;
 Hanba bity lharem
     Pro dary neb penize.
 Dar Prokuratovy,
 Gsaudy Richtarovy
     Dane gsau po decrete.

87.

Ninegšihó czasu
 Spravedlnost na vlasu
     Pauk nam ukazuge,
 Kterýžto mistrovské,
 Ale však ciganske
     Muškam sity spravuge.
 Z tegto gehó prace
 Muškam bíva zradce,
     Neb gich mnoho morduge.
 Tak rozumem lidskym,
 Fortelem ciganskym
     Zradce dobrých sužuge.

88.

Syrenes spivanym,
 Krokodyl s plakany
     Mnohich ptakuv zvolava;
 Než když se zletugú,
 K nemu priletugú,
     Nevolnich zaškrtava.
 Mnohi ma v ustech med,
 Na srdcy trpky jed
     Mezitim nezgevuge.
 Kde muže uškubne,
 Usti však lahodne
     Sve cyganstvo funduge.

89.

Milug spravedlnost,
 V pracy zdržug mirnost,
     Gestly žadaš kralovat.
 Naryzenim pravem
 S poradanim gsaudem
     Maš v saudich pokračovat
 Chotare stareho,
 Terminu Prvnyho
     Nemaš pro novy nechat:
 Tak dogdeš pochvalj,
 Gestlj budeš stalj,
     Na tvogem hled prestavat.

90.

Kdo s oblygatorem
 Z nekterym gsausedem
     Statek svug podpisuge,
 Ruku za svedka ma,
 Sam si pravo vida,
     Nech smluvu nezlahčuge.
 Ten pristupu v Prave
 Nenaleza prave,
     Yestly zatim kluczkuge.
 Velike utraty
 Pro statek utratj,
     Nic však neodbržuge.

91.

Vidišlj v neštesty,
 Velikeg teškosty
     Czloveka upadlého,
 Nemaš mu slibovat,
 Že ho chceš zastavat,
     Yestli vidiš zle gehó.
 Czehož kdy zaslužil,
 Na sebe uvalil,
     Oznam gemu uprimne:
 Nech sobe rozvažj,
 By nepryšel k zkazj:
     Zver jeho vezz duverne.

92.

Temniczne vezenj
 Gest hrozne trapenj
     Nad smrt teštegšý bíva;
 Neb umret gedenkrat.
 Trapit se nastokrat,
     Mnohem lechěj smrt se zda.
 Kdo smrt giž podstupj,
 Ten všeckym zaplaty,
     Co komu zustal dlužen,
 Než v teškem vezenj
 Prichazj mišlenj:
     Budelj osvobozen.

93.

Kterekolj prace
 Magj sveho zradce,
 Ti zly konec mívagj;
 Neb vlcy z lyškamy
 Magj zamesknany,
 Kože gich summu dagj.
 Mezitym zaškody
 A to z nenahody,
 Nebo fortele magj.
 Tak i zradcy v rade
 K skaze a ne k pravde
 Zahladity žadagj.

94.

Radišlj se nekde,
 Hled kdo druhý sedne,
 Aby ti nebil zradcem.
 Mudre sy poczineg,
 Nahle nezaczineg
 Tvrde, nesnadne prace.
 Vzlašt gestlis na vogne,
 Drž vogakuv silne
 Czastim napominanim:
 Bi zmužilj bilj,
 Uprimne služilj,
 Nebilj zradcy nad nim.

95.

Gestlj neco konaš.
 Pomocy malo maš,
 Zvlašt obzvlaštnegših
 Teškus pracy zacžal,
 Hluboko sy zafal
 Sekeru do cyziho;
 Nevimt kdo spomuže.
 Sekera ty muže
 Bez toporiska zustat.
 Což mohl dokonat,
 Z ginšymj vykonat,
 Musiš na chuti prestat.

96.

Nemeg ten obyczeg
 -Prídavati viceg
 O nekom, než si slišel.
 Nevyš sam nacž vigdeš,
 Snad na gehu prigdeš.
 Že te tež doma našel.
 Muže ty vratit zas,
 Bude mit gisti čas,
 Když te budu spominat.
 Poviš neco malo,
 Co se s tebu stalo,
 On muže vice prilhat.

97.

Zaugatý statek
 Prichazj nazmatek
 Zvlašt bohobognich lidj.
 Kdo ge zaugmagj,
 Veczj škodu magj,
 Mnoho gmenu uškodí;
 Nebo spravedlivich
 Pencz lidj druhich
 Zgeda deset nepravých.
 Komu bilj vzate,
 Bivagj zas date
 Y tvoge czasem pri nich.

98.

Gineho neštěstj
 Z veliku pilnostj
 Mudry umy se šetrit.
 Neb, kdy susedova
 Stena hory nova,
 Y tva muže zkazu vzit.
 Bezpečnost zly gest host,
 Prinašy škody dost,
 Pomaha do neštěstj.
 Zle czyžnj v tuhj mraz
 Anebo v blatny čas,
 Nagdu te psotj dostj.

99.

Zavistny marny svet
 Všecko bere nazpet,
 Co komu kdy borguge.
 Gestlj zle šafugeš,
 Šafarstvy pozbudeš:
 Ginému zas daruge.
 Teprv k sobe prigdeš
 Poczitatj budeš:
 Co si kde koli stratil.
 Nagprvnešy summu,
 Kterut ginj ugmu.
 Radbj sy se navratil.

100.

Nenj vždicky treba
 Klin s klinem ze dreva
 Kiganicú viražat.
 Gestlis vzera viskal,
 Dnes abis nestiskal,
 Maš na te pamatovat,
 Vzera opilemu,
 Dnes nestrizlivemu
 Slepá robota biva.
 Czaste prochazany,
 Steny podpírany
 Každý czlovek vysniva.

101.

K užiteczneg pracy
 Každý radneg kraczy
 Podle sveg povinosti:
 Služebnik, nadelnik,
 Všelykj robotnik
 Za plat služý z rychlostý.
 Kdo meko postila,
 Ten na mekem liha.
 Tomu sen ge sladky med;
 Než kdo z prinucený
 Co koljvek czinj,
 Tomu prade trpký ged.

102.

Žebraku pišnym biť,
 Chromemu k tancu git
 Smišna muzika biva;
 Neb zdrapanim šatam,
 Polamanim noham
 dost miseria spiva.
 Lakomcy štedremu,
 Kurvaczy staremu
 Protivnú gest šlechtnost.
 Protý vode plinut,
 Žračý krczmu minut
 Odporange vždy vlastnost.

103.

Z lipoveho dreva
 Yzacne kumšty stava
 Rezbar giž viczvyczenj.
 S poslušneho syna
 Otec co chce dela,
 Ve všem ge mu povolnj;
 Ale z hruškoveho
 Zvlašt hluzovateho
 Teško krydla zlepuge:
 Syna bezbožneho
 A neposlušneho
 Trpko otec užige.

104.

Richly kun jako ptak,
 Lenivy jako rak
 spatkem hospody hleda
 Neny to služebnyk
 Schvalenj robotnik,
 Ktery vždy v chlatku seda
 Kun vzacny y stinem,
 Hnilj sotva kigem
 Da se czasto zaprahat.
 Dag mrchu precz zahnat,
 Nemužešlj prodát,
 Co se maš s nim ostichat.

105.

Cheešly uhasiť
 Plamen ndusity,
 Neleg oleg na ohen,
 Neb tak plamen zburiš,
 Ktery neuskrovníš,
 Dokud mit budeš ohen.
 Rozhnevašly koho,
 Chticz ukrotiť gcho
 Slov prvnegšich zanechag,
 Tak kdj se ponižiš
 Gratiu obdržiš.
 Špurnym slovum pokog dag.

106.

Zlim skutkem za dobrý,
 Dobrym zase za zlj
 Odslužit se tešk' veezj.
 Samar ze stodolj
 Z velikeg nevolj
 Zrno nosj ve vrecy.
 Tak mnoho vrecz vlačzy,
 Až se y potaczj
 Však plevy gisty musy.
 Vezely kvet trhagj
 Sladky med delagj.
 Giny vlačzy po kusy.

107.

Kdo yamu ginemu
 Zvlášť prítely svemu
 Kopa, sam do ny vpadne.
 Kdo s kordem boguge,
 Czastokrat fektuge.
 Ten vezme ranu snadne.
 Zlemu tovaristy,
 Gestlj se daš zvesty,
 Sam take zlym zustaneš.
 Rozličnich Tituluv :
 Bešte s kurvisinuv
 Podle nebo dostanes

108.

Pry všelykeg skaze
 Picha se nkaže,
 Kteružto nasledugj
 Velike teškosty
 Mnohe protivensvty :
 Tak nadatich shrocugj.
 Zas po malem czase
 Ukaže se zase,
 Že giž pichu opustil.
 Mnohe plundrovanej,
 Czaste utykany
 Kdy neborak okusil.

109.

Štesty gako kolo
 Toczy se okolo,
 Yako pena na vode
 Mnoho slubit umy,
 Ale malo spluy,
 Než na prava posobe.
 Ukazuget kvitj,
 Které cheeš-li mitj,
 Musiš do trny sahat.
 Skrz trny bodlave
 Lilium laskave
 Obyczeg mivej bravat.

110.

V krpeach statky hledat,
 V czizmach zas utracat
 Služi ku poctyvosty.
 V papučach utracat,
 Potom bosim zustat
 Služi k velkeg lehkosty.
 Ostatnj gest slava,
 Kdy sedlak poštava
 Pannu svemu penize;
 Panske zakladany
 Sedlacke davany
 Pamže mu do rucez

111.

Kdo nevy o psote,
 Velikeg klopote,
     Nech do dvoru nechodj:
 Neb dvorska polivka,
 S fraucimerú dvorka
     Žalutku, mesecy škodj.
 Gestlj žertu neznaš,
 Male pohodlj maš,
     Osohu ešte meneg;
 Každj te poš kubne,
 Kde může okradne:
     Radneg že doma sedeg.

112.

Ne z gedneho dreva
 Hnedky hora biva,
     Byt by yak velke bilo.
 Nenj to hnedkj vuz,
 Co geden kun vest muž,
     Taliga gmeno geho.
 Tak tež czlovek geden,
 Nemuž bit priveden
     Za svetka protj mnohim.
 Gedneho svedectvy
 Zradne gest šibalstvy,
     Neprynj protj ginim.

113.

K paštekam nakladnim,
 Kolaczom pletenim
     Mnohých nakladuv treba.
 K baršonovim šatam
 Prešuvaný baran
     Pryšivati netreba.
 Baršon se sobolem,
 Halena s baranem
     Zrovnanj sve mivagj.
 Pani s podannimy,
 Rak mezi ribamy
     Ne vždycky se srovnagj.

114.

Velkj titul mitj,
 Poddanich nemitj,
     Malu slavu prinašy,
 Neb ne titulove,
 Nadherny krokove
     Gmeno vzacne rozhlašy.
 Vinyce prodajtj,
 Pres do ny delajtj
     Ostatny presovany.
 Velkomožnim sluttj,
 Poddanich nemitj,
     Mizerne panovany.

115.

Dokudz gešte živy,
 Nebud tak zpozdyly,
     Abys statek detom dal;
 Rozdagice statek
 Nevim yak nazpatek
     Nagde se, bys zase vzal.
 Lepšy když od tebe
 Ginšy czekat sobe
     Bude statku po tobe.
 Než se maš žalovat,
 S placzem živnost hledat,
     Nedeg nic radim tobe.

116.

Od tebe vyšimu,
 V statku možnegšimu
     Nedeg statky tve skovat;
 Zvlašte Panu tvemu,
 Ktery poddanemu
     Muže co chce zadržat.
 Vlkovi prasata
 Svina tva kudlata
     Dost by nerada nechat.
 Ale vlk y svinu,
 Že ma k ny přiczinu,
     Umi s prasaty požhrat.

117.

Na velikich svadbach
 Pry velikich hostinach
     Velka ponípa po stolu.
 Slavne hodovany
 Pry pochovavauy
     Penizom cynj škodu.
 Než kdo lid vogenskij
 Verbuge krestanskij
     Statku sveho chvaluge.
 Dostanuc vitezstvy
 Po sobe rityrstvy
     Slavne gmeno zanecha.

118.

Chudoba znižuge,
 Ctnost nepovišuge,
     Davno ge potlaczena.
 Bit bis bil Tullius,
 Udatni Marius,
     Všeckot ge gedna cena;
 Nebo chudobneho
 Prazny mešec gehu
     Prinašy k potupenj,
 Zvlašt u lidj pišnich
 Vysokomislnich
     Neprospiva umenj

119.

Vitezuv udatnich,
 Yunakuv skušenich
     Gegich panstvy vsecek svet.
 Kde se gen obratj,
 Muž gim štesty datj,
     Že budu kvest jako kvet.
 Tam biva zemanstvy
 Opravdove panstvy.
     Kde dobre gmeno nagdeš.
 Ne kde se narodiš,
 Než kde pekne chodiš

120.

Zmužilého srdce
 Gest hotove k bite
     Kde koljvek potreba;
 Ale nesmeleho
 Styn gest vogsko gehu,
     Vič utika než treba.
 Smelj ze zlich šramku,
 Nesmelj y v zamku
     Sotva se obstat muže.
 Smelj m gegich smelost,
 Nesmelj m bazlivost
     Velke veci pomuže.

121.

Kdo ma penez dosty,
 Biva v poctivosty,
     Na prednim miste seda
 Bit by nic neumel,
 Mudrosty nevedel,
     Šalamunem ho dela.
 Mnohj pro penize
 Posedáva niže
     Od blazna raddy žada.
 Od holeho v trny
 Gjauc sam obleženj
     Košule vipoštava.

122.

Šaty velku krasu
 Prinašy do czasu,
     K ozdobe su každemu.
 Penize k hodnosti
 Velkej povinnostj
     Služi neumelemu
 Mnohokráte Panna
 Zda se bit Dianna.
     Zvlašt kdy se prišperkuge.
 Podobná jest Pávu,
 Ktery kridla hlavu,

123.

Kovacze z uhlamj,
 Sedlacy z pluhamj
     Sni czastokrat mivagj;
 Mačka tež z mišamj
 A ne z medvedamj
     Obiranj sve magj.
 Co kdo mitj žada,
 V sne se videt dava,
     Kdy se pročitj ze sna.
 Na holem zustane,
 Na chutj prestane;
     Že ho sen zklamal, pozna.

124.

Za nicz radj lidske
 Proti vulj Boske
     Daremne y praktikj
 Od lidj bezbožnich,
 Kteryžto pobožnich
     Usilugj skazitj.
 Pan vsech v sve mocj ma,
 Komu chce tomu da,
     Od koho chce odegme.
 Rozumi statek geho.
 Co kdo muže z toho,
     Yestli co dal, kdy vezme.

125.

Vindešlj polovat,
 Prepelice lapat,
     Nos krahule na ruce;
 Nebo bez krahulce,
 Bit bilo negvice.
     Ulety prepelice.
 Chcešlj se prevažat,
 Maš veslo v czlunu mat;
     Nic tež veslo bez čluna.
 Mašlj se souditj.
 Musiš svedky mitj;
     Tak bude vec vihrana.

126.

Mnoho snuv tracenj,
 Zbiteczne služenj
     Pri veljkich gest dvoruv.
 Zdravy umenšuge,
 Krasu potracuge
     Zvlašt u horlivich Panuv.
 Gestlj neco mivaš,
 V podezrenj bivaš,
     Žes ze statku panskeho
 Zbohatl, v kratky čas
 Vezme ti to Pan zas,
     Chce te mit poddaneho.

127.

Nenaš dluho spavat,
 Leda kde postavat,
     Chcešlj hospodar bitj;
 Neb dlule spavanj,
 Pry uhlich stavanj
     Mnoho muže škoditj.
 Negprv tvu kuchinu
 Praznu a studenu
     Na oczj ukazuge.
 Potom plnj mešec,
 Naplnenj všecek
     Do čysta vypraznuge.

128.

Pribitek svug mitj,
 Panem sobe bitj
     Blahoslavena get vezz.
 Yakovj gest kolj;
 Však sediš povulj
     Y tvug pri ohni hrnecz.
 Než v cyzj palote,
 Kdo chce bruka na te,
     Bit by yak pekna bila.
 Precas gen hoferem,
 Ginšj biva panem,
     Tis yak bez ule vezzela.

129.

Na cestach dalekych
 Vzlašte nebezpečnych
 Nesmelj hned se leka.
 Nech zagice vidy,
 Nevydice lidj
 Snadno pred nim utika.
 Neb ne bogazlivim,
 Než lidem zmužilim
 Kaže štesti kde chce git.
 Kdo se šustu bogj,
 Nech v hore nestogj;
 Nemuž bez šustu progit.

130.

Vlk dost laczny biva,
 Však se radneg diva
 Na psa, kterýž dost gest ma;
 Nebo vlk svobodnj,
 Pes z lancem pod vozj
 Na hrdle lancz nosiva.
 Vzacnegšj svoboda,
 Komu se spodoba,
 Nad všeligake zbožj;
 Svobodnj yako ptak
 Nesmika se co rak,
 Nechodj kde mu hrozj.

131.

Skrušeneho srdce
 Modlenj gde prudce
 Az do tretyho nebe:
 Nebo co zadame,
 V skutku poznavanie,
 Že vše žadosti naše
 Bivagj slišane,
 Nam k potrebam dane
 Mimo oczekavany.
 Ale psuv štekanj,
 Daremne šemranj
 Neprigde k vyslišanj.

132.

Nemaš žadat statkuv,
 Susedskich nabitkuv;
 Na tvem štěstj prestaveg.
 Co ty Buch malo dal,
 Abit zas neodgal,
 Na tveg hrivne dostj meg;
 Neb lidske nabitkj
 Prevracj pribitkj
 Lidj lechkomislnich.
 Geden zle nabitj
 Penyz muž stratitj
 Deset tvich opravdivich.

133.

Yazik gest ostrý mecz,
 Zradj te gista vecz,
 Gestlj blaznive mluviš;
 Sam te prodát muže,
 Do psotit pomuže,
 Pryvedet kde sam neviš.
 Pod volem telatko,
 Pod kravou hribiatko
 Netrebat rozhlašovat
 Co tebe nepalj,
 Užitek dost malj
 Tot netreba zhašovat.

134.

O zemrelich lidech,
 Pomínulich veczech
 Daremní gest rozpravka.
 Sedlakum nevolnim,
 Žebrakom kulhavim
 Neny platna prochazka.
 Neb lide zemrelj
 Gednuc zaplatilj
 Každemu svogu smrtj.
 Co gednuc pomine,
 Yak voda upline,
 To vicz nemužeš mity.

135.

Všech vecy rozkošc
 Yak nahle meni se
     Snadno poznat mužeme.
 Co dnes v rukach bilo,
 Richle zas minulo,
     Vicj snad to nevydime.
 Všecko namalj czas
 Ukaže se pry nas
     Tak jako rosa ranj
 Prv než slunce sedne
 Odkvetne tež snadne,
     Zhine tak život marnj.

136.

Hodinj minuty
 Kdo muž zadržat,
     Gedna za druhu gide,
 Voda genž odpline,
 Vice tam nepline;
     Neb se stavy kdo ví kde.
 Zahradnj tež kvytj
 Nemuž stále bitj,
     Nech je yak chce rozkošnj.
 Všecko což vidíme,
 V malj czas, v hodine
     Musj svu skazu vzitj.

137.

Lide vekem zešly
 Mivagj sen tešky,
     Neb malo mozguv magj.
 Sobe su nevdeczny
 V slovich gsau zbiteczny,
     Za často lat umegj.
 Teško gych posluchat,
 Zvlaštnj vulj hledat,
     Teššy pri nich zustavat;
 Nebo dobru vulj
 Ve snach potratilj.
     Proto umý mnoho lat.

135²).

Had kužy svu zbleka,
 Orlyce z daleka
     Letagicz pera pušty,
 Gelen tež ze srsty,
 Když prigde k starosty,
     Oplza z večy částky.
 Tak gest czlovek mladý;
 Divne se tež hladj
     Dokud v štesty zustava,
 Teprv k sobe prigde,
 Když starosty dogde,
     Sve blaznostvy poznava.

136.

Kdo ma tešku bolest,
 Ten pohotove gest
     Dluch stary zaplatitj.
 Vimerenich cyluv
 Spravedlivich saudcuv
     Nemuže prekrocitj;
 Neb co Buh uložil,
 To take utvrdil;
     Nemožná vezz ugitj.
 Pred smrty strašlivu,
 Hodinu škodlivu
     Kdo muže se ukritj?

137.

Od hlavy bolenj,
 Zimnice tresenj
     Nachazy se zelyna;
 Od psoty a nuzy.
 Sveczy nami to mnozy,
     Že byva smrt bylina.
 Každj od zimnice
 Predce bi rad vice
     Lekarstvj sobe hledat.
 Neb smrtnj zelinku
 Ostatnj³) bilinku
     Činemu bi raczy dat.

138.

Z mleka dobry vagir
 Pozna, budelj sir
 Anebo syrovatka;
 Kragezy po yarmarku
 K vyrocitium svatkum
 Vy že bude poptavka.
 Krczmarom po czase
 Znaty všem dava se,
 Dobrylj yarmek býva:
 Tak ctnost mladenecka
 Co klin treczy zvrecka,
 Na všecko se dobiva.

139.

V detinskem spusobe
 Ditky ved po sobe,
 K pobožnosti privazeg.
 Co žadagj mitj,
 Nemaš nahlj bitj,
 Po vulj gim nedaveg.
 V rozkošy schovalj,
 Doma vichovalj
 Sin ma v statku dufanj;
 Kteremu kdiž ho daš,
 V skutku na nem zhledaš,
 Že bude marnotratny.

140.

Lepšy bez ditek bit,
 Kdo ge nevy vodit
 K bazny a k pobožnostj.
 Neb nevitrestany
 Sin neivalany
 Pridat zarmutku dostj.
 Musiš za neg platit,
 Pastirem gehu bit,
 Gestlj se kde obratj.
 Platu nepostaczy,
 Bude zradce vetšy,
 Dokud hlavu nestraty.

141.

Czloveka vzacneho
 Vdeczna povest gehu
 Roznese (se) daleko
 Pro gehu vzacnu ctnost;
 Obzlašny naklonnost
 Rozhlasj se široko.
 Dokud miva štesty,
 Biva v poctivosty,
 Každý se k nemu hlasj.
 Kdiž štesty pomine,
 Znamost tež zahine,
 Neptagj se ho: kdo si?

142.

Yaks posluchal staršich
 - Rodiczuv tvich vlasnich,
 Tak tebe tež potomcy
 Budu posluchatj,
 K tobe se chovatj
 V tveg všeligakeg pracj.
 Neb slze Rodiczke
 Kliatby Materynske
 Prinašegj pokuty;
 Odkud se nenadaš,
 Pomstvu na se zhledaš;
 Proto žes byl naduty.

143.

Drobnich ditek hranj,
 Mladich vdov plakanj
 Nekdy z rozkoše byva.
 Ptaczek osamelj,
 Ozhralec opilj
 Tež z dobreg vule spiva.
 Komu maš veritj,
 Nemužeš vedetj,
 Všecy gsau podezreny;
 Slzi sice vdovske,
 Hri take detinske
 Velmy nahle se meny.

144.

Nova vecz vdecznegšy
 Od stareg milegšy
     Za novotj vždj biva.
 Staré sito s klina,
 Zly pitel zemlina
     M(l)inar za nie nemiva.
 Stary svogú radú
 Cziny mladim zvalu,
     Neb se gim blaznostj zda.
 Neb z vina stareho
 Biva blaznuv mnoho,
     Novu bolest brychu da.

145.

Nezhod sita s kljna
 M(l)inare ze mljna,
     Dokudz gineho nemaš ;
 Pritele stareho
 Od davna znameho
     Pro noveho nenechaš.
 Nebo pritel mladý
 Nevimt yak uhovj
     Neveduc tvug obiczeg.
 Gestlj chceš sednutj
 Neb odpoczinitj,
     Dve stolice nehledeg.

146.

Kdo vina moc pige,
 Ten rozum propige
     Z nemirneho napoge ;
 Neb vino a milost
 Czinyva blaznuv dost ;
     Skodit umj to dvoge.
 Milost srdce rany
 Vino take zbranj
     Vecy tvoge spravovat :
 Takže od milosti
 Velkeg opilostj
     Nebudeš znat co delat.

147.

Nema milost oczj,
 Skusenost to svezcj,
     Že pekna škaredeho,
 Pekny tež škaredu
 Vekem zešlu babu
     Bere czasu dnešniho ;
 Nech jen dukatj ma,
 Hned bude Dianna
     Nad giné vše pekuegšy.
 Laska bude v mešcy,
 Ne na gehu srdcy,
     Tak beži svet ninegšy.

148.

Mnohj se domniva,
 Že vše zlato biva,
     Co se kdekolj bližty.
 Gestlj se ohledne,
 Nekde v znamost vegde,
     Nevj pohodly gisty.
 Chrobak tež horky chren
 Vrta, zustava v nem,
     Dokud v nem co nachazj.
 Prigduc do gineho
 Korene sladšyho,
     Za nyc sy chren nevažj.

149.

Z ridka se nachazj,
 Gestlj se dva schazj,
     Gednostagnj manžele.
 Vždy geden mudregšy,
 Druhj blaznivegšy
     Kladu se do postele.
 Jeden s nich bedivy,
 Druhj zas lenivý
     Nespora mu robota.
 Co geden nazbira,
 To druhj prožira ;
     Nagde ho za tim psota.

150.

Ne vzdícky Diannu
 Preroskošuu Pannu
     Z Acteonem dostaneš.
 Bit bys co chtel mislil,
 Ve dne v noci tesknil,
     Na chutj tež prestaneš.
 Zdaliž Lucretia
 Gsauc Pany spanila
     Vždy s Furialem byla?
 Jizte pro Priama
 Lucretia sama
     Smrtj milost pomstila.

151.

Kdo koho miluge,
 Ten nech zavandruge
     Za more neb kde kolj.
 Misto same menj,
 Milost však nezmeuj;
     Predce ho srdce bolj.
 Železo tež Magnes
 Aczprave teške gest
     Vlastnosity svu prítahne:
 Tak milost gest divna;
 Býva ty pričyna,
     Že te zpatkem potahne.

152.

Mladence vzacneho
 Cziny měšec gehu,
     Šaty drahe a krasne.
 Kde se kdy obratj,
 Budu se nan ptatj,
     Všudy ho prigmu važne
 Neb z pcczeneg husy,
 Kde gsau tlusté kusy,
     Para vetšy nežli hus.
 Netoho však byva,
 Kdo gu pecze zhrjva,
     Než kdo gu deljti muž.

153.

Ninegšiho czasu
 V mesci nosi lasku,
     S kapsi milost poznagu
 Zevnitru krasu
 Na hlave na pasu
     Panny ty ukazugu.
 Kun tež osedlanj
 Do vojnj pribranj
     Hned nadhernejšj biva:
 Když na neg cham vtahneš,
 Hnoj vozit zaprahneš,
     Maličku cenu miva.

154.

Chcešlj svobodnj bit,
 Nemaš se hned ženit;
     Bis svobodu neztratil.
 Namalj czas rozkoš,
 Zatim zhledaš uskost,
     Rad bys se spatkem vratil;
 Alet pozde bude,
 Svobodat nebude
     Svobodu zatim hledat,
 Neb tvogu zlu ženu
 Nedobru biljnu
     Nebudeš mocy prodat.

155.

Manželsku uprimnost,
 Lasku, stalu milost
     Nevelmi v štestj poznaš;
 Ale kdiž nestestj
 Prychazy, bolesti
     Tu potom hotovu maš.
 Gesty stalý budu,
 Hnevat se nebudu
     Pro veljku chudobu,
 V lasce tež zrovnany
 Bez zamesknnavany
     Staley trvatj budu.

156.

Nemocný z nemocy
 Sylny vlasnu mocy
     Czasem sobe pomožu,
 Veznove s temnyce
 Tež od šibenyce
     Czastokrat se vimožu.
 Ptaka tež pro krasu
 Ptacznik ma, do času
     S klece gehu nechce gest.
 Pany kdy dostaneš,
 Nech zla neb dobra gest,
     Nemužeš na prodaj vest.

157.

Velikj biva kumst,
 Kdo ostryhaj muž
     Ženu peknu od ginich.
 Neb ženska naklonnost
 Gest ulisna chitrost;
     Neny stalj v slibech svich;
 Snadnu odpoveď ma,
 Tisicz chitrosti zna,
     Prveg než te vislišj;
 Odpoved ty nagde,
 S chitrostj te zagde,
     Po gy vulj bit musý.

158.

Vinu obzlašnimu
 Zvlašte španhelskemu
     Netreba vychu stavat,
 Kona tež vzacneho
 K behu spusobneho
     V maštaly vedy hledat,
 Pannu ne pro venecz
 Poznava Mladenc,
     Ale pro krásu a cnost;
 Nech vždj seda doma
 Chvalu po sobe ma,
     Bude mit ohle(da)czuv dost.

159.

Vzacna gest nadeje,
 Gestlj ti prospege
     V tveg negvetšj potrebe;
 Manželska tež laska,
 Yednota pritelska
     Dat pamatku po sobe.
 Drahšy gest než zlato,
 Teško gest nam za to
     V tychto czasuv naleznut
 Každí radneg k sobe,
 Nerad by od sebe
     Na oczj lasku prodat.

160.

Krasa a spanilost
 Prinašy teskljvost
     Mladencum take Pannam,
 Obzlašte skušenim
 K milosty pospešnim
     Netrpezlyvim vdovam;
 Kterym teško czekat,
 Nechcu dlhu klekat
     K modljeny za gineho.
 Nevery doczekat,
 S kramem svym pospichat
     Kramare z trhu sveho.

161.

Statky, mnohe zbožy
 Po Rodiczuv mnozy
     Sinové dostavagj;
 Pobožné Manželstvo
 Verne Tovaristvo
     Od Boha dosahugj.
 Ty kdo se ho bogj,
 V lasce staley stogj,
     Požehnany mivagi;
 Nez který od kuta
 Honj se do kuta,
     Ty mizerny bivagj.

162.

Beda tomu dvoru,
 V kterem krava volu
 Yarmo na šigu klade.
 Zle gest tam Manželstvo,
 Prikre Tovaristvo,
 Kdy žena tebu vladne.
 Malu chvalu ziskaš,
 Gestly se gý tak daš
 Nadluze kepkovatj;
 Neb koza k garmarku
 Nešlaby ze šranku,
 Musiš gu kigem hnatj.

163.

Kona, zvlášť mladeho,
 Hladj krotý geho
 Pan. dokud nan neseda;
 Gestly ho skrocuge,
 Kde chce s nim harcuge,
 Spoczinut nekdy neda.
 Velka gest mu bida,
 Czasem y bez sedla
 Že byva zaprahanj.
 Ale vetšy teškost,
 Neznesitedlnu zlost
 Ženske czaste šemranj.

164.

Mnoho musíš chodit,
 Nikomu neškodit,
 Gestlj se miniš ženyt;
 Neb z maleg pričynj
 Lide lechkomislny
 Mohut veljce škodit.
 Drž dvere zavrene,
 Chcešli, tveho kone
 Bit ginj neosedlal.
 Nezgev se kazdemu,
 Kteru chceš vzit Pannu
 Bis na chutj neprestal.

165.

Yay tomu pribitku,
 Zle tam y dobitku,
 Kde zla maštal, zle okno:
 Kde hnug misto Sena,
 S plota biva stena,
 Neny tam y pecz moczna.
 Gešte veczj bída,
 Kde mrcha gsauseda;
 Bez sedla muže sedla,
 Kde chce ho richtuge,
 K vulj obracuge,
 Slovy co ostrohamj pcha,

166.

Stratyšlj milu vecz,
 Bit bis kde zašel precz,
 Precet na pamet prigde.
 Zla žena, czizmj zle,
 Zly Sused tež podle
 Dosty ty psoty nagde.
 Neb po yasnem czase
 Czastokrat mračy se,
 Nahle y krupi pršy:
 Tak po dobreg ženě
 Y zla te požene,
 Nebudeš vedet, kde sy.

167.

Zla povest o nekom
 Zrovnava se Ptakom,
 Ktery prudce letagj;
 Mista bezpeczneho
 Obydleny sveho,
 Kde by chtely, nemagj.
 Tak tež o zlem povest
 Umy daleko lest,
 Teško gu spatkem hledat;
 Neb z pričyny maleg
 Zla od dobreg daleg
 Novina umj behat.

168.

Starych lidj rada,
 Zavist nebo zrada
 Velke Pevnostj bere:
 Vino sladke ženam
 Gest pomocz štebotam,
 Mnoho kucharek spere.
 Dosty z marnych reczy,
 Skusenost nam sveczy,
 Velka zvada povstava.
 Sedlak ne po sluncy,
 Hvezdari pri sviczy
 Po horach čas poznava.

169.

Pravda sama v sobe,
 Gestlj gest hotové,
 Snadnot Pravu pomuže,
 Že ty mrcha czlovek,
 Bud mu vdek neb nevdek,
 Uškodytj nemuže.
 Protj vode plivat
 A do vrchu behat
 Nevelmj snadno biva.
 Pravdu uhasiti,
 Faleš osvityty
 Tešku *decisiu* ma.

170.

Hlavnemu Ritirj,
 Slavnemu Malirj
 Škoda pracy zadržat.
 Krasneg take Pany
 Pro gegy vzdichany
 Teško samu zanechat.
 Kona teš prudkeho
 Pro prudky beh gehu
 Škoda byva ochromit.
 Sluhu tež stareho
 Pro blazna mladeho
 Neny dobre odpravit.

171.

Nelitug nic Statku,
 Mašlj bolest yaku,
 Chcešlj zdravý nabitj,
 Lekarstvy v nemoci
 Nagdeš, prescriptij
 Od doktora muž vzitj.
 Magnes, Gyemant drahj,
 Ginšy statek mnohij
 Nezpomuzet z nemocy.
 Gestlj ho litugeš,
 Vicz než se šanugeš,
 Zacpag bleskem oczy.

172.

Utratišlj Statek,
 Teško ty naspatek
 Zhledavat quitancie.
 Darmo Počti delat
 Neb multiplicovat,
 Nenagdeš divisie:
 Tak po zleg povesty
 Nemožne ty vecy,
 Aby si dobrým zustal;
 Neb hrnecz czim navre,
 Tim vždicky teš pachne,
 Bis ho yak chtel umyval.

173.

Denglave gsau vezelj,
 Zvlašt když vitr k vulj
 Sem y tam ge zanesu,
 Predce však že k zime,
 Kdy zly čas pomine,
 Kvetý do ule nosy;
 Aby tak v tvrdý čas
 Mohlj mit živnost zas,
 Ustaviczne pracugj:
 Tak pilny zaczkove
 Učy se bedlive,
 S knych hodnost dosahugj.

174.

Lesnik mnoho schodj,
 Dokud zvire zhody,
     Nebo Ptaka z ručnice.
 Ribar tež po vode,
 Obzlašte na brode,
     Mocziva se negvice.
 Kohut na smetisku
 Hleda živnost v pisku,
     Aby neco vyhrabal.
 Kramar proto chodj
 Po yarmarkoch všudj,
     Aby neco vydelał.

175.

Šalamun kral sveczj,
 Že novotnych vecy
     Žadnich pod sluncem nenj;
 Mezitim pro živnost
 Vidime kunštov dost,
     Ktere gsau k podivenj;
 Neb času nynegšich,
 Zvlašt pry dvorych velkich
     Umegj lancz udelat,
 Na kteremžto blechj,
 Aby neuteklj,
     Umegj za kr(k) držat.

176.

Gedy aby zilj,
 Žigu aby pilj
     Mnozy ležochladnyci
 Zhola nedbagj nicz,
 Zitra mohulj ricz:
     Kdo bude s nich pit mocy.
 Štesty gest vrtkave,
 Lez sklenice prave
     Snadno se roztreštit muž.
 S prylišneho žitj,
 Nemirneho pitj
     S pana zebrak biva guž.

177.

Pokrm, vytr, ohen,
 Napog, šatj a sen
     Potrebne gsau životu;
 Ale však z mirnostj
 Služj k potrebnosti.
     Nagdut časem y psotu.
 S pitj nemirneho,
 Spanj tež dluheho
     Snadno nemoc dostaneš.
 Od vetru, od ohne
 Od vody, povodne
     Y žebrakem zostaneš.

178.

S pitj nemirneho
 Zrydka co dobreho
     Na svete se nachazj;
 Pro veljke pitj
 Cnost se musj kritj,
     Zlost se sem y tam vrazj.
 Ne gen vzacnemu Panu
 Kralj Alexandru
     O žhralstvy uškodjlo,
 Tež Aristotelovi
 Slavnemu Filosofovi;
     Neb byl žene za sedlo.

179.

Kdo času letního
 Hospodarstvy sveho
     S pilnostj nespravuge,
 Ten času zimního
 Z humna tež prazneho
     Malo objlj vege.
 S prazneg tež kuchine
 Lehka para vinde;
     Nevim yak se nasitjš.
 Letny zahalenj
 Zimny brucha klanj
     Sam sobe tak spusobiš.

180.

Zbitecznj lakomstvj
 Spusoby Tiranstvj
     Blyžninu take tobe.
 Podobne gest žabe,
 Ktera v prachu hrabe,
     Avšak sneho gest nesmj;
 Aneb medvedovy,
 Kteryžto vlkovy
     Czasem zvera zabige:
 Sam toliko krvy,
 Vlk hlavu y kluby
     Všecko spolu požere.

181.

S pokogem chleba kus
 Šmacznegšy nežlj hus
     Biva, kde gest nesvornost.
 Nech gsau plne skryše
 Pominu negspiše.
     Gestlj laska a milost
 Manželska kde nenj,
 Snadno se promenj,
     Bit bj všeho dost bilo.
 Pred vlkem tež Ovce
 Rozbehnu se lechce,
     Yako by gich nebilo.

182.

Nema žadneg kryvdj,
 Komu zbožj vsudy
     Po dvore se sušjva.
 Slama Tutorocznj,
 Seno tez vyrocznj
     Kdy zroka narok býva.
 Ale kde dobitku
 Strechu drapa zbitku,
     Tam sama miseria.
 Tam y chleba malo
 Zemlyna zustalo,
     Prazna biva kuchyna.

183.

Kdo v saudech spravedlnost,
 Uživa vždy mirnost,
     Ten pravo za pravdu ma.
 Ale kdo za dary
 Pravdu zhledavagj,
     Ten lharem czasem biva.
 Takovym gsaudcove
 Podle Exactie
     Magu *causu* rozsudit.
 Aby podle gsaudu
 Hledic na osobu
     Nevydelj se bludit.

184.

Yelena po rohách,
 Medveda po nohach
     Snadno poznatj mužěš.
 Osla po ruczenj,
 Pava po krjczenj
     Ginšy czas bit znamenaš.
 Czlovek tež po reczj
 Sam o sobe sveczj,
     Yelj pravda nebo leš.
 S cygana czerneho,
 S chlapa ryšaveho
     Zridka co dobrebo gest.

185.

Hled bit opatrenj,
 V povolanj pilnj,
     Mudre sobe poczineg.
 Co pred sebe vzit maš,
 Pilne rozvažiš včas,
     Dobreg rade misto dej.
 Czastokrate Panj,
 Gsaucе citovanj
     Na rakoš, moc prohraj.
 Prigduce z Rakoše
 Po nekterem czase
     Mudregšy se byt zdagj.

186.

Vlk dost laczny biva,
 Však se radneg diva
     Na psa, ktery dost gest ma.
 Vlk všudy svobodnj,
 Kramsky pes nevolnj
     Na hrdle lancz nosiva,
 Czastokrate bitj
 Musy pretrpetj,
     Neb nemože utykat
 Kdj neco sam chita.
 Vlk snadno utyka,
     Vy se s ovcami vytat.

187.

Nadeje u lidj,
 Nech se gista vidj,
     Snadno te muže sklamat.
 Slibilit sladký med,
 Za med ukážet ged,
     Na kole straku mužt dat.
 Lepšy chvala Bohu,
 Dluhe gest daly Buh.
     Kdo vy, kdj ho doczekaš,
 Co dnes hotove maš,
 Nehled opustit zas
     Pro to, co za tym czekaš.

188.

Rade nepritelskeg,
 Cesty tež zbojnickeg
     Pilne se vjstrihat maš.
 Nepritelska rada
 Skazitj te žada,
     Zbojnik vezme, kde co maš.
 Never vezil žadnemu
 Nepritelj tvemu,
     Kdiž ty lahodne mluvy.
 Krokodil tež placzem,
 Nevolnym ptaczatem
     K smrtj pomocy umy.

189.

S panem vlasnim gsaud mit,
 Proti vode brodit,
     Velmit tešku pracj da.
 Lepšy se pokorit,
 Po vode dolu git
     Tobe, mne tak se zda.
 Chcešlj bezpečnj bit,
 Nedaveg se plavit
     Po mory v burlyvy czas;
 Snadnot muže more
 Nastrogit nastroge,
     Že k sobe neprydeš v czas.

190.

U panuv gratiu
 Zagačy malugu,
     Kdo gu nagde, kazdemu.
 Neb zagicz kde spal rad,
 Negde tam druby krat;
     Lehne ku kru ginšimu.
 Tak šlepege tratj,
 Kdy se spatkem vratj,
     Cziny z mista promenu.
 Pan pro malu vinnu
 Naleza pryczinu,
     Da co slibil ginemu.

191.

Nebud radimt zradcem
 Nebo pochlebaczem
     Na nekohe pred nekim.
 Zradišlj nekohe,
 Prodaš nevinneho,
     Zustaneš tež Yidašem.
 Zradce za svu zradu
 Do temnice kladu,
     O statky pripravugj.
 Pro gegich nepravost
 Ciny spravdливost,
     Z zamkuv ge vyhazugj.

192.

Neradug se ze statku,
 Czizimu nabitku,
     Kteryz neprave nabil.
 Neb geden mizernj
 Penyz zlorezenj
     Deset ginich bi zkazil.
 Pes take Esopu
 Pro stin pustil kost svu,
     Pres vodu gducz upustyl,
 Stynu se zradoval,
 Kost pro stin zanechal.
     Darmo se v vode moczil.

193.

Bohatj gest dostj,
 Ktery bez zavistj
     V statku svogem šafuge.
 S pokogem zustava,
 Priczinu nedava,
     Že lakomstvy miluge.
 Ke všem gest prigemnj,
 Mnohim dobre cziny,
     Vic než sobe lakomecz ;
 Kteryž ma statku dost,
 Varj ve vode kost,
     Pro skupost žebrakem jest.

194.

Drž se spravedlnosty,
 V tvogeg povinnosty
     Žadnit stihat nebude.
 Nech kdo yak chce šteka
 A na tebe brecha,
     Spravedlnost vsudy bude.
 Za tebe zastavat,
 Koho se budeš bat.
     Neb pravdomluvnim lidem
 Sam Buh naponaha,
 V pricinach spomaha
     Svim spravedlivym gsaudem.

195.

Kdo se rad zdeluge,
 Bližneho lituge,
     V gehu zvlášť nedostatku.
 Ten ma požehnanj
 Bez oczekavanj
     V svogem maliczkem statku.
 Ale kdo zlodegstvym,
 Prilišnim cyganstvym,
     Svu žyvnost vyhladava :
 Co dneska vjlhava
 To zitra chibava,
     Na maluczj čas trva.

196.

Pritele ne v štesty,
 Než v gehu neštesty
     Maš casto navštevovat
 Kdo v statku opliva,
 Priteluv dost miva,
     Ntreba gich kupovat ;
 Ale k nevolnemu
 Pritelj nuznemu
     Zridka se shromaždugj,
 Neb biljch kolaczuv,
 Cygany šatoruv,
     Gsauce czerny, hledagj.

197.

Masly nekdi lasku,
 Zanechag prochazku.
     Neczasto tam chodiveg.
 Pritele dobreho,
 K tobe uprimneho,
     Tež neczasto unuveg ;
 Nebo nove sito,
 Švecz take kopito
     Zanovoty schovagu.
 Kdy se obedere
 Leda kde po dvore
     Ve smetach se valagu.

198.

Dešlj na Hostinu,
 Zanechag Rodinu,
     Nevlacz se s celim dvorem.
 Snadno te omluvy,
 Prigdu ti na divy
     Lechkomislrim slovem.
 Cygan tez šatoreu,
 Kurva ze sotorem
     Nevelmy vzacny biva.
 Psa take s kostela,
 Že ho tam netreba,
     Kostelnyk ven vitvjra.

199.

Ne ždycky pro statek
 Maš se gsaudit v Svatek,
     Gestlj kostel milugeš.
 Každj čas ma svug czas,
 Kteremz odložit maš
     Ysaud, který učynit chceš.
 Den Pane zrušitj,
 Dum gehu tupitj
     Gest znak bohaprazueho,
 Kteryzto kazanj
 O pravem pokanj
     Nerad slišj dne toho.

200.

Nebiveg z užitkem
 Bez potreby svedkem.
     Všudy se maš ohledat.
 Neb czasem krahulcy,
 Honecz prepelicy,
     Orel chce oba zežrat.
 Gestlis gednuc obstal,
 Hled abys nezustal
     Druhi krat pri nevere.
 Falešnemu Svetku
 Za gehu recz lechku
     Ukazugu za dvere.

201.

Kolacze, mandolj
 Malgiku chut magj:
     Gestlj manželku zlu maš,
 Nech gsau yak nakladne
 Anebo pripravne,
     Velmy malu chut zhledaš.
 Vždicky chleb gsausedsky
 Nez kolacz domovsky
     Chutnegšy lidem biva.
 Nebo u susedú
 Pekagj chleb z medu,
     Take pryslovy byva.

202.

Pašteky komfectj
 Nedagy nic chuty,
     Gestlj znemilim gjdaš.
 Všeckat chut odpadne
 A to velmy snadne,
     Kdyz vule žadneg nemaš.
 Lepšy kiselicu,
 Valasku ziněycu
     Zmiljm ledakde gidat.
 Nebo plot s trny plist,
 Nez zlate groše czist
     S tym, koho vydiš nerad.

203.

Darovanim konom
 Nelapeg se k zubom,
     Radneg mluv *deogratias*.
 Gestly vdeczne prygmeš
 A toho pozbudeš,
     Snad ty da druheho zas.
 Kdet darugj prase,
 Tam se nerad zase,
     Kde ho upecty maš.
 Viž dobre, že zljdj
 Nektery litugj,
     Co dagj, chcu vzitj zas.

204.

Daš ly dar nekomu,
 Nechlub se ginemu,
     Aby te neodsaudil.
 Žes vysokomislunym,
 Chluby žadostyvym,
     Protož take štedrim bil.
 Nechod s faryzegmi,
 Ktery sve almužny
     S trubenim rozdavalj,
 Aby gegich skutky,
 Pokritske nabitky
     Všecy lide chvalyj.

205.

Lasku gednostagnost,
 Manželsku uprimnost
     Pltnycj znamenagu,
 Ktery gednu misly,
 Aby s prudev zešlj,
     Vesly spolu tahagu.
 Tak manželstvo mile,
 Kde byva zdaryle,
     Gednim umislem činj.
 Vzlašt v tesneg potrebe
 Pomahagj sobe,
     Co pred sebe vzit minj.

206.

Tresey sina tvocho
 Za czasu mladeho,
     Dokud se trestat dava.
 Zamlady strom zehneš,
 Yak kolyvek sam chceš,
     Obratyš, kde se ty zda.
 Budet k potešeny
 Syn czasto karany,
     Po tveg vulj viroste.
 Z kterehož na starost
 Budeš myty radost,
     A to na každem miste.

207

Darmo gest psa krmit,
 Na slanynu zabit,
     Ze psa byva vždycky pes.
 Blaznu radu davat,
 Z hlupim se ostuzovat
     Daremná tez prace gest.
 Zleho napominat,
 Psu na stul hlavu cpat:
     Vždycky pes pod stul hledj.
 Koczka tež zamyšy,
 Necha mleka v mišj,
     Bežj, gesly miš vidj.

208.

Kdo blaznive chodj,
 Ten sam sobe škodj,
     Gestlj s cesty ven vigde.
 Nikdy staru cestu
 Pro novu negistu
     Neopušteg, neb ginde
 Snadno muž zagitj
 Do mraku bluditj.
     Nenagdešlj žadneho.
 Tak radu stareho
 Pro blazna mladeho
     Nezavrhgj vzacneho.

209.

Lidskych ruku dilo,
 Byt yak vzacne bylo
     Zdelauc, nekly spadne;
 Nemuze stalé bit,
 Musy svug konec vzit,
     Nie neny trvanlyve.
 Slavne fundovany,
 Rezby, malovany
     Od vetrú se zmekčugj.
 Sylni Hectorove
 Neb Alexandrove
     Do casu tež panugj.

220 *).

Furmany od vozuv,
 Masari od voluv
 Nahle sve rucho mažu.
 Ševcovy tež Smola,
 Nech ge ruka hola,
 Pachnochy se však zmažu.
 Tak dobrý od zleho
 Tovaryše sveho
 Czastokrat se nakazj
 Pes take z daleka
 Na czloveka šteka,
 Z bljzka pred nym uchazj.

212.

Dotud z dbanem chody
 Služebnice zvodj,
 Dokud se neroztrhne.
 Zvlašť když na led prigde,
 Snadno se ho zbude,
 Gestlj dolu upadne.
 Zloděg dotud kradne,
 Chodic v nocy všade,
 Dokud do sidla pada.
 Koho magu zvesit,
 Nemuz se utopit,
 Gest spravdliiva Pravda.

222.

Lotr zanicz nema,
 Dokud Svobodu ma,
 Gestlj mu pravem hrozy.
 Neb svoge lotrstvy
 Klade za blaznostvy,
 Bezpečne časem ležj.
 Koczky na slanyne,
 Potkany ve mlyne
 Tez bezpečne byvagj.
 Mimo však nadanj
 M(l)jnare s pastyami
 Nable gich polapagj.

223.

Ftak czastim spivaním,
 Gelen utykaním
 Mnohikrat skok stracuje.
 Riba tez do vrše
 Kdyz gednuc pustj se,
 Ven z vrše netrefuge.
 Rozum take lidsky
 Miva zmysl tešky,
 Nemuž všeco pochopit.
 Nenarodil se ten
 Czlovek, který by sen
 Mohl každy vilozit.

224.

Ne co samy chceme,
 O tom psat mužeme,
 Než co se nauczime.
 Sco byt nemužeme,
 Ginim zanechame,
 Pravdu vyznat musime:
 Že nevšecko vymě,
 Vždycky se ucyme
 Abecedu poznavat.
 Od štir dvacet liter
 Any Svaty Peter
 Neunel vyce kazat.

225.

O stirech Czastkach Ročnich.

Czasu magoveho
 Prvostny noveho
 Všecko stvorenj žada:
 Nebo toho času
 Veseleho hlasu
 Slavjk znameny dava,
 Že zima minuła,
 Knam se pryblížila
 Libich kvytukuv okrasa
 Travička zelena,
 Urod všech biljna,
 Stromuv predivna slava.

226.

Letny czas promenu
 Cziny z Mage divnu ;
     Neb vzacnu pomoc dava.
 Co z yara zakvytne,
 To v lete odkvytne,
     S kvyty ovotce myva.
 Toho zvlaste času
 Komary se pasu,
     Muchj y blechj spolu.
 Blechj zvlast pri tele
 Muchj zas pry stole
     Komary u tvich volu.

227.

Podzimek vyneczam,
 Rozlycznym stepyncam,
     Hospodarj znat dava :
 By bedlivy bilj,
 Sobe nelenylj,
     Obyraczku predklada.
 Kazdj ma pozor dat,
 Sobe shromazdovat,
     Spola sveho, kde co mel.
 Neb času zimnyho
 Všecko zhotoveho
     Budeš brat abis vedel.

229.

Tito štiry stranky
 Rady tobe statky,
     Kterak mas zivnost vestj.
 Czas Prvostny kvjtj ;
 Leto da vydety,
     Co budeš v zime gisty ;
 Podzimek ze zimu
 Kazut pod perynu,
     Neb teplu kozušinu.
 Abys mohl obirat
 Zivnost zhromazdovat
     Zvlaste v negtuhěj zimu.

228.

Zima zvlast nedbalich
 Lidy zahalczivich
     Negwice skormucuge.
 Votrhaných šatach,
 V podrapanich gatach
     Do kuta posazuge.
 Cos vlete zhromazdjl,
 Kaze bys predložil,
     Gestlj cnceš sitj bitj.
 Neb s kvytj bileho,
 To gest snehu mnoho,
     Nemužeš zivnost mitj.

O rozlycznych Barvach, s kterýchžto jejdnejkaždej vlasnost se ukazuje.

Kralovska dustojnost,
 Strybrna panstvy dost,
     Czervena milost dava.
 Bila stidlyveho,
 Zelena staleho,
     Zlata teskljvost miva.
 Morska jest burljvich,
 Plamena pochibnich,
     Nebeska misly stalej.

Vlasova hnevnyvich,
 Ryšava falešnych,
     Popelava vulj zlej.
 Broskova jednostajnost,
 Svetla pak veselost,
     Žluta cziny blaznivost.
 Czerna smutek nese,
 Modra žalost zda se.
     Tato jest barev vlastnost.

Coronides,

aneb :

ka veršuv zepsaných zvlášt proti nekterým vysokomyslným.

Konec budyž veršum, ktere jsau zepsany.
 Nech s nych co chce zmyslj, kdo je chce dostaty.
 Komu se neliby, nech da jine za ne,
 Malyczku mu pracy nestychej po strane.
 Žlona tež podrve czasem hory, vrchy,
 Když much nenalapa kluje i klat suchy.
 Do ule by rada, kde gsau medu kruchy,
 Strelce se však bogj, vy že nenj hluchy.
 Tak tuto mu Pracy, nepravim maliczku,
 Nagdu se však mnozý, který stihat (skumat) pocznú.
 Pauk take plete svu robotu vzacnu,
 Vy že much nalapa, gestlj letat pocznu.
 Vczelj s (k)vitkuv polnich delagj sladkj med,
 Had k nim se pryvlecza, czasem napustj ged.
 Žaba tez podhrize dosty veljku zed,
 Pod czervenu kužy zbyra se hnognj vred.
 Apelles maloval gedenkrate strevicz,
 Švecz mu našel chibu, ze zle napsal cyplicz.
 Liška tež svug oczas vzdjcky chvalj negwicz,
 Kožušnicy mluvy, že nestogj zanicz.
 Sedlak nevy Sumy Pardusovey kožy,
 Nevý gegj czeny, leda kde gu vložj;
 Kožušnyk gu vidúc hned gu sobe stržj,
 Když gu s kvasu vygme, draho gu zas držj.
 Žerab slysicz ptaczkuv rosškošne spi(vanj),
 Dluhj pisk otvira, čyny klepetanj,
 Chce ptaczkuv ljbj hlas klepetanim stratit;
 Predce neny vzacny, nechcu ho v klecy mit.
 Za vzacnu robotu neljto ge platit.
 Kdešco nemuže byt ma obyczeg hanit.
 Každý vždj ginšiho lepšy umi saudit,
 Sebe pak sameho neумы rozvažit.
 Dosty v hustem krýczku zagicz tež spoczyva,
 Avšak od psuv mnohich prece spatren býva.
 Mnohj Astronomus czasem se tez diva,
 Že Valach po horach kalendar vismjva.
 Maczka tez galegu nemuže zadržat,
 Kde se more zbury, tez musy se hibat.
 Remira, riba mala, sotvy gu z more znat,
 Galegu nakladnu chce na sucho vihnat.
 Divné lidske saudj, tezko všem uhovět;
 Každý má svug zmisl kazdj chce ginak mět.

Nech kdo, kde chce, progde a skusj všecek svět,
 Neljbj se všechněm, nenuz všecko věděť.
 Diogenes ve dne tez z lampašem chodil,
 Kdeby pravda byla, všecky kuty schodil;
 Nenaleznuc Pravdj domu se zas vrátil,
 Ginšy geho mudrost v blaznovstvy obrátil.

Neny tedy v svete tak plana zahradka,
 V kterežby nebila vikopana hradka,
 Na kterež czastokrat rody se zeljna,
 Kterazto lekarum gest vzacna biljna.
 Nepsal gsem gi proto abjch se vypinal,
 Subtylnost rozumu mého ukazoval,
 Než abis tež czasem mislicz nezadrymal,
 O daremných vecech kdybis mnoho smišlal.
 Protož prygmj vdeczne tuto malu pracy.
 Vez že mnoho kugu y Czerny Kovaczy.
 Cot muž osožne byt, to kup sobe racz(ši),
 Nesam tobe radim, radit mnozy žaczj.

Supplementum.

V čem zalezj vzacnost, toho sveta hodnost,
 Zada mnohj vedetj.
 Rozum sice ljdsky premišluge vzdickj,
 Myslú musy prestatj;
 Neb co vycz mislime, tym vyc se divýme,
 Predivne se nam stava.
 Kazdy svogim zmislem, pochybny v zdravj svem,
 Divne vecy poznava.
 Astronomus vzlašte, gsauce na prochazce,
 Zada planety skusit.
 Gedneg každég vlas(t)nost buducy nestalost
 Chce z aspectuv oznamyt
 Philosoph subtylnost všech vecy rozdilnost
 Neznamych ukazuge.
 Divné *Entitates* neb *Identitates*,
 Kdo vy, gak approbuge.
 Physicus Naturu zobzlašniho gsaudu
 Prave zeznaty umy.
 Physiognomus zevnitr zpoznava bolest, vnitr
 Pravdu povedet minj.
 Doctor z medicynu da presriptu divnu
 Apatekary hledat.
 Logicus Sillogismem, pochibuj v zdravj svem,
 Musy gu zlimitovat.

Orator tez zadá, subtilne zachaza,
 Lískave řečy dava.
 Libeznimy reczy nagde circumstanci,
 Když mnohich vezz dostava.
 Poeta vymislj, abj mu gen nesly
 Rozljčné Bucolika ⁹).
 Divne inventy vyluditj umy
 Tolar, dva, s starého mešca.
 Ale Grammaticus ten pravdu prodat muz,
 Ma dobru constructiu
 Kteru Donatista aneb Principista
 Teško poznat umegu,
 Tito discipliny, kdo *perfecte* umj
 Ten muž bit Procurator
 Ktery v malu chvilj vyluditj umj
 Co sedlak hledal zaro . .

~~~~~
 E p i l o g u s :

Cantici novissimi.

Yako: *Ježišy nejsladší* atď.

V tak velkem jsauženy
 Postaven gsem nynj,
 Nemajicz pomocj k memu spomoženj;
 Nenj v svete žadny,
 Bi ulevil rany
 Krom tebe lekary, Kryste zvrchovany.

Ach zle jest smutnému bit bez potesenj	Hryzě mne svedomy pro me prohrešenj;
V velikem zármutku, V prilišnem gsauženj;	tot jest pravdivi czerv neuhasitelnj;
Avšak k tobe volam Ježišy premilý:	Kterjž ve dne v noci privady mne k plači,
Mne ovcy stracenej racž bit milostivý.	Pramen mnohich slzy lože moje zmaczy.

Ach zle gest smutnemu
 bit bez potešenj
 v velikem zarmutku,
 v prilišnem jsauženj:
 protož k tobe volam,
 Ježišy premily,
 mne ovcy stracenej
 racž bit milostivý.

Neb nešťesty zradne,
 Duch v bolesti vadne:
 Kdybych Boha nemel, zahynul bych snadne.
 On však mne potešy,
 Ke mne se obratj
 Olejem sve laski ranny me uleczyj.

Nešťastny snad jest den,
 v kterem jsem narozen,
 neb nešťastny život,
 v kteremž jsem položen.
 Matka ma premila
 procz jsi mne splodila?
 K byde a nerestem
 taks mne poslužila.

Ach auvech smutnemu,
 kam se mam podýtj?
 v tomto mem zarmutku
 snad musim zhynuty.
 Nebudešly chtjty
 udelit milosty,
 musim se trapitj
 na veczne vecznosty.

Ey neracz trestaty
 Pane tve kuratko,
 ne(b) jsem ranen tešce
 pro hrych nebožatko.
 Padleho čzervička
 neracz zamitaty,
 Ktery jest vzat zemi
 a v zem se obraty.

Štastny počten býva,
 na koho dotyra
 prutek tvuj czastokrat,
 kterýz prijimam rad.
 Tej jsauce nadeje,
 že sam uzdravyš mne;
 naleješ oleje
 Pane v ranny moje.

Smiluj se nademnu,
 však jsem tve stvorenj,
 a neracz sponinat
 vela prohřešenj;
 vpust kamen do more
 teškyh hrychu mojich,
 na veczne vecznosty
 neprypominej jich.

K tobet ja samemu
 s Petrem se utykam;
 s Mary Magdalenu
 te za pomoc žadam.
 Pryjal jsy na milost
 Zachea, Matuše:
 rozkáž jit za tebu,
 žada te ma duše.

Zaslžil gsem jiste
 pro skutky me mrzke,
 které jsem uczinil
 hned od mladosty me;
 Neb jsem prykazanj
 tve Pane zamital:
 protož v tuto chvylyj
 slušnes mne potrestal.

O sladký Ježišy,
 neracz se hnevaty;
 nebs lekar nejlepšy:
 uzdrav moju dušy.
 Odejmiž odemne
 kalicha trpkosty,
 kterýž znašat musim
 pro me nepravosty.

Dnove tito moji
plny jsau zarmutku
bolesty, žalosty
v velkem nedostatku.

Musim narykaty
na sve Narozenj,
luže me značety
mnohimy slzamy.

Nikoho muj Bože
vym že neopustiš,
aczprave zarmutek
nemilj dopustiš.

Dáš kalych trpkostj,
kteryž teško nesty;
avšak mile znašym
od tvej velebnosti.

Isty jsaucz slybum tvim:
po zdejšy žalosty
že mne k sebe pryjmeš
do vecznej radosty.

Protož prid Ježiši,
pryjmi moju duši;
Dej att v kralovstvy tvem
s tebu se utišy.

Alia Ejusdem Authoris.

ahá Perla Poklad duši
j' nejsladšy Ježišy
stradka sred sladšy nad med,
l sen mnohém libejšy.

Dej okusit tej sladkosty,
Racz mi poprit tvej milosti,
ych tužicze po tobe
Mohla naleznut tebe.

nená jsem prevelicze,
ranena tvu mylosty;
dlevanym vadne srdce,
neomylnu žadosty.
Žadost ma je hledat tebe,
Žadosty tužim po tebe;
tak jsem v mysli skormucena,
až duše ma zemdlena.

klič v mej velkej teškosty
chceš mne Pane zanechat,
ych se cvičila kazem
tvoju castej poznavat.
O kdibis jen na mne zase
spomenul tak v smutnem czase,
hned by srdce me zemdlene
občerstvilo se ve mne.

Snads mne zvrhl od ocý tvich
abich te nevidela;
neb mi bolesty rozličnich
den ode dne prybiva.

R. Radost moje konec z bere,
semnu se všecko zle deje,
vzdycky nastava kvilenj,
Žalost, bolest, trapenj.

Komuž pujdem žalovaty,
Když kryž tešky nastava:
Ach kdož bude litovaty,
srdce ve mne omdlyva.

R. Lytuj mne sam muj Ženichu,
mojej duši mili vnyku,
spomož my z meho jsauženj,
všaks me sam potešenj.

Czekam tedy drahy Poklad
dušy mej skormuczenej:
Ježiše Ženicha meho
v nadeji neomilnej,

R. ktery žalost zmeny v radost,
me kvylenj v potešenj,
spusoby mne zde svu milost,
a v nebi veczn radost od odmenj.

1685

1652

33 6)

Index Versuum Petri Beniczký.

1. O Pracy.	45. O Krajnach Plundrovani.
2. O Svete. O Horach a Lesoch.	46. O Pyšnych Lydech.
4. O Marnosty Sveta.	47. O Zbytecznem Urade.
5. O Veselosty.	48. O Voloch neparnych.
6. O Tajnych Srdece.	49. O Roztržitosty Nesvornosty
7. O Prave Mysleny.	50. O pokoy z adostivem.
8. O Czloveku.	51. O Dvoroch velkych.
9. O Věczach začatku.	52. O Sluzbe ve d(v)orych.
10. O Yazyku zadrzaný.	53. O Kryvde trpeny.
11. O Tagneg veczy.	54. O Zamkoch.
12. O Pokog zadaný.	55. O Pazderneg Syty.
13. O Nekude Ydený.	56. O Bohatych Kraynach.
14. O Lyczkeg obychez.	57. O Hnevlyvych Zertovany.
15. O Bohatých.	58. O Slavnych Tituloch.
16. O Lydech Uczynku.	59. O prylyšnem Szesty.
17. O Dobrem Mene.	60. O Bohabognych Lydech.
18. O Chodeny po czestach.	61. O Czloveku Bohabognem.
19. O Neprygemneg Rade.	62. O Voyakoch Skusenych.
20. O Pekných Konyoch.	63. O Korde Prypiny.
21. O Prorokoch.	64. O Nadhernem Czloveku.
22. O Umeny Lyd(s)kem.	65. O Prave Pyšnem.
23. O Bohabognych Lydy.	66. O Potykany v Bytce.
24. O Mnohých Slyboch.	67. O Pokušeny prvem.
25. O Snadnem Sudeny.	68. O Prinuteny nekocho.
26. O Czystem Czasu.	69. O Nakladneg zbogy.
27. O Dobreg Rade.	70. O Synuv trestany.
28. O Teškeg veczy.	71. O chovany Konya.
29. O Pekle plneny.	72. O Ptakovy.
30. O Drahyh vecech.	73. O Blyszczany zlata.
31. O Samotnem.	74. O Mlatbe vreczem.
32. O Dlhem czekany.	75. O Sedany z (d)czbera.
33. O Po Cestach Chodeny.	76. O Mladencoch Pannach.
34. O Rozume.	77. O Vazeny Masa.
35. O Nevladany Srdce.	78. O Zidovskem Krame.
36. O Smelem Srdczy.	79. O Prydeny Nestyasta.
37. O Zvade.	80. O Dachu Slamenem.
38. O Blaznoch.	81. O Novinach po poczte.
39. O Drahyh veczech.	82. O Zradnych Srdczoch.
40. O Dobrych a Zlych.	83. O Zavystyvyh lydech.
41. O Lech(k)eg Zyvnosty.	84. O Gynem Sudeny.
42. O Tagnych veczach.	85. O Hneve neuprymnosty.
43. O Kralovskem Stole.	86. O Rychtaroch Bozenikoch.
44. O Kralovskeg Kuchyne.	87. O Czylegsem Czasu.
	88. O Spyvany Syrenesa.

89. O Milovany spravcdl.
 90. O Oblygatory.
 91. O Vydeny Nestyesty.
 92. O Vezeny Temnycznem.
 93. O Všclikeg pracy.
 94. O Jyneg Rade.
 95. O Konani neyakem.
 96. O Dyvneg obyczey.
 97. O Zaug(im)any Statku.
 98. O Neštyesty gyneho.
 99. O Zavystlývem Svete.
 100. O Vyrazany klyna z dreva.
 101. O Uziteczneg Praczy.
 102. O pyšnem Zebraku.
 103. O Lypovem dreve.
 104. O Rychlem kony.
 105. O Uhaseny Ohnya.
 106. O Zlych Skutkoch.
 107. O Kopany Jamy.
 108. O skaze prylysneg.
 109. O Stesty toczeny.
 110. O V krpzczach statek.
 111. O Psote.
 112. O gednem Dreve.
 113. O Pastekach naklad.
 114. O velkem Tituly.
 115. O Statku nedavany hned dyetom.
 116. O Vyšem od tebe.
 117. O Svadbach velkých.
 118. O Chudoba znizuge.
 119. O Výtezuv Udatnich.
 120. O Zmuzilem Srdczy.
 121. O Penez kdo ma dosty.
 122. O Velkeg krasy.
 123. O Kováčovy.
 124. O Rade lydskeg.
 125. O Polovani Prepelycz.
 126. O Snu tracený.
 127. O dlhem spani.
 128. O Prybitku svem.
 129. O dalekich cestach.
 130. O Vlku lacžnem.
 131. O skrušenem Srdczy.
 132. O Nežadani Statkuv.
 133. O Yazyku ostrem.
 134. O zemrelych lydech.
 135. O všech veczý Rozkoše.
 136. O Hodinach minutý.
 137. O starich lydech.
 138. O Hadoveg kožy.
 139. O Bolesty teskeg.
 137. O Boleni hlavy.?)
 138. O Dobrem Vayerovy.
 139. O Spusobe Detinskem.
 140. Lepeg bez detý být.
 141. O Czloveku (v)zacnem.
 142. O Posluchany Staršých.
 143. O Hraný Ditek.
 144. O noveg veczy.
 145. O Sýte s klýna.
 146. Kdo výna moc pyge.
 147. O Milosty Oczý.
 148. O Domnivaný.
 149. O Nachazany zritka.
 150. O Dianne.
 151. Kdo koho miluge.
 152. O vzacznem Mladenci.
 153. O vczylegsem času.
 154. Slobodnemu být.
 155. O uprimneg Manzelcze.
 156. O Nemocznich z nemocy.
 157. O kumste velkem.
 158. O Výne obzlastnem.
 159. O Nadegi (v)zaczneg.
 160. O krase a spanilosty.
 161. O statkoch mno(h)ich.
 162. O Dvorovy a Volovy.
 163. O Koniovy mladem.
 164. O mnohem chodeni.
 165. Yay tomu Pribitku.
 166. O Straczeni mileg veczy.
 167. O zleg Povesty.
 168. O stareg Rade lyczkeg.
 169. O Pravde sameg.
 170. O Hlavncm Rytyri.
 171. O Nelytovani Statku.
 172. O Straceni Statku.
 173. O Vcelach denglavich.
 174. O Strelcoch.
 175. O Salamunovy.
 176. O Gedlu a Pýtý.
 177. O Pokrmi, vetru. ohny.
 178. O Pýtý nesmirnem.

179. O Letnem czase.	199. O zachovaní sviatku.
180. O Zbytecznem Lakomst(v)y. ⁶⁾	200. O daní svedectva.
181. O blaženosti pokoja.	201. O zlej manželke.
182. O hospodárskej zásobe.	202. O milom spoločníku.
183. O sudcovskej spravodlivosti.	203. O vďačnosti.
184. O poznaní človeka z reči.	204. O nehladaní chvály.
185. O opaternosti v podujatí.	205. O pltníkoch a svornosti.
186. O vlku a psu.	206. O trestaní dietok.
187. O klamlivej nádeji.	207. O daromnej veci.
188. O nepriateľskej rade.	208. O novotáč.
189. O pravote s vlastným pánom.	209. O nestálosti.
190. O panskej milosti.	220. O zlých tovaryšoch. ⁹⁾
191. O zradcoch a pochlebačoch.	221. O nevyhnutí trestu.
192. O nespravodlivom statku.	222. O nevšimaní si trestu.
193. O spokojnosti so svojím.	223. O nepochopiteľných veciach.
194. O držaní sa spravodlivosti.	224. O ustavičnom sa učení.
195. O božom požehnaní dobrého.	225. Jaro.
196. O láske k biednemu.	226. Leto.
197. O prečastej návšteve.	227. Podzimok.
198. O chodení na hostinu.	228. Zima.
229. O štyroch čiastkach v roku.

Poznámky.

- 1) Katonová „Historia critica Regum Hungariae“ hovorí, že Petor Benický narodil sa v Trnave: preto prosím priateľov slovenskej literatúry v Trnave, aby si nezťažovali dopytovať sa tam na neho. Snad by sa tam alebo tiež inde pošťastilo prísť nielen na neho týkajúce sa dáta, lež i na dáke pozostalé rukopisy.
- 2) Čísła 135, 136 a 137 opakované sú i v rukopise.
- 3) Na boku stojí oprava: „nevďacznu.“
- 4) V rukopise z čísla 209 skočeno až na 220, a chyba táto potom trvá až do konca čísel.
- 5) Bucolika, lat. bucolica, t. j. pastierské spevy, selánky.
- 6) Čoby malo znamenať toto odčítanie? Poneváž nasledujúci „Index“ je druhou rukou písaný (ako to dokazuje porovnanie jeho písma s písmom predchádzajúcich básní), nazdávam sa, že básne r. 1652 písané po 33 rokoch (1652 + 33), teda r. 1685 dostaly sa do rúk iného vlastníka, ktorý k nim pripísal spomenutý „Index.“
- 7) Predtým (sr. pozn. 2.) opakoval 135, 136 a 137, teraz, chcúc prísť do kolaje čísloradu, opakuje 137, 138 a 139.
- 8) Ostatné listy sú vytrhnuté: preto teda, počnúc od č. 181 inclusive vlastným dômyslom doplnil som chybujúce čísla „Indexu.“
- 9) Srov. hore poznámku 4.

II.

Jána Buoca

A. Neviazané blahoželania.

1.

Z tak velikého daru, od mileho Pana Boha daneho, radugem se velice, že gych Milost P. T. y P. Š. pri dobrem zdravj a stalem pokogj uhlidati mužem. A srdečne take vjušugem, že by gych Milost Pani T(etku?) spolu y s P. Š(vagrinou?) Pan Bůh y na muohe buduće leta pri lepšjm zdravj zdržovati račil. Po dokonani žjvota tochtó ale (v) Nebeske Slave a radosti veseliti sa mohli.

2.

To sam Pan Bůh predpovedel pri stvoreni Sveta prveg našeg matky Eve že v bolesti počne a roditi bude ditki sve. Ale ačkoli velika gest bolest ta, nic meneg však premaha tu bolest radost, která vipliva z detatka narozeneho, netoliko Matki ale y všemu Pratelstvu. Priy gakovegžto radosti y Vaša Milost, spolu y se všechnemi pribuznimi, tu radost pripoguge, že se narodil člověk na svet. K tomu take vynšugeme, aby ta radost netoliko Panum Rodičum, ale y gjnim Pratelum z defatka tochtó y na potomne časy radostna a vesela byti mohla. Po dokonani teto radosti časneg v teg neskonaleg a večneg radosti spolu učastni se stati mohly.

Velice sobe važjm Vašeg Milosti auprimne vinšovanj. Mili Pan Bůh rač Vašeg Milosti hogneho potešeni udeliti. Ya pak se gehó Mylosti Bozke poddávam podle vule gehó negsvetegšj, aby nas požehnanjm všelikým na dušj y na tele k slave Gmena sveho svateho korunovati račil.

4.

Velmi dobre známe gest Vašeg Milosti, že dnešního dne sveti se v Cyrkvi, všudj mezj krestani, Svatek Narozeni Krista Ježiše. Ga z uprimnosti Srdce z Vašou Milostou radovati a veseliti se mužem, že dnešnj den Vaša Milost v dobrem zdravj dočekati mohla. Vynšujem take od toho Darce všeho dobrého, aby y na potomne časy v lepšjm zdravj teto Slavnosti dočekavati y přečekavati mohli.

5.

Gak veliki dar a dobrodini nám Spasitel náš Krystus Gežiš spusobiti račil skrze sve utrpenj za hrichy naše! Kteražto Pamatka nyni po všem Svete a obzvlašte Krestanum se pripomina. Ga z teg přičyni, že Vaša Milost tež toho dobrodini učastna se stati mohla spolu ze všemi Krestani, ba ano y ze

všemi milimi domacymi v dobrem zdravj sveti, netoliko se radugem, ale y vinšugem, aby Vaša Milost na mnohe roki tak rovnim spůsobem radostnegšye a veselšye časy dočekavati y přečekavati, po teto pak radosti časne v te večne veseliti se mohla.

6.

Radostnegšj povest Vašjm Milostiam zvestovati nemužem, neš kterak Spasitel Kristus Gežiš neprateluv svich premohel a predpovedenim dnem zmrtvich vstal. Zložmež tehdi všeliki zarmutek a truchlivosti, privitagjce a velebugjce našeho Vitezjtele pekla a pekelného hufu. Tomu nepremožjtjednemu Vitezjteli Vašu Milost odavam, žadagjce od Neho, aby Vašeg Milosti y z milimi domacimi On račil svu milosti vždy pritomen biti, a všjm svim požehnanim na dušj y na tele hogne obohatiti, v stalem pokogj a čerstvosti na mnoho let zdržovati a chriniti.

7.

Ponevač dnešnjho dne všudi mezj Krestani Slavnost Zeslani Ducha Sva-teho sveti se; kteružto y Vaša Milost v dobrem zdravj a stalem pokogy dočekati mohla: Z toho se netoliko tešjm a radugem, ale take y srdečnim umislem vinšugem, aby V(aša) M(ilost) teto Slavnosti gešte na mnohe buduće leta v dobrem zdravj dočekavati y přečekavati mohla. Po teto pak radosti časne v te večne radovati se mohla.

8.

Velice se s toho radugem a tešjm, že mužem Vašu Milost Pana Brata spolu ze všemi milimi domacimi v techto pripadlich Slavnostach v dobrem zdravi uhlidati. Pri tom take y vinšugem Vašjm Milostiam, aby teto Slavnosti gešte na mnohe buduće leta pri lepšjm zdravj a stalem pokogj dočekavati y přečekavati mohli.

B. Povery a domácí rady.

1. *Chcežli, abys byl mocni:* Naleg na veliki Patek do sklenici vina a zakopag do mraviska, potom o Rok chot ta na to misto, v teg hodine, o ktoreg ta položjš, a nagdeš v neg netco vina, ktere vipiti máš, anebo kamenček, kteri na stribrnem prsteni nositi mužeš.

2. *Chcežli, aby se te šabla nechitila:* Vezmi koreň zeleni, gešto se gme-nuge psy gazyk a na lačne srdce uživeg, a uvidiš, že se stane.

3. *Chcežli tagne veci od člověka zvedeti:* Hlavu nedopitorovu¹⁾ otrhny, a spicimu člověku polož na gamku proti srdcy, a zgevi všecko, co se geho ptati budeš.

¹⁾ T. j. nedopierová. Pozn. Sostavovateľa.

4. *Chcežli, aby ty priesadu muški nehubili*: Pokrop Semeno Ragskim Olegom, a nebudu hubiti.

5. *Pakli te Oči bolga*: Vezmi sadlo zagecy, potry sobe ocy, a budu ty zdrave.

6. *Pakli bi te Hat uštimpul*: Vezmi kohutovo Maso a prilož nato misto k tomu geste Hadi koren, a tak v gedno stluč a zasib ranu.

7. *Chcežli pehi s tvari zchnati*: Vezmi lagno holubiči a z medem zetri a flaister udeleg, tak sobe spomužes.

8. *Mažli Statek nemocni*: Vezmi Oman, Polian, Cesnek a Chren, na drobno skragag a daveg statku.

9. *Gestli že ti Svine choregu*: Živeho ohne vezmi, a prachu puškoveho zetri a spolu daveg v pomigach.

10. *Gestli že bi te Pes besni uštiknul*: Pšenicu v ustech zežug a na ranu prikladeg.

11. *Chcežli, aby se ti Včely radi drželi*: Vezmi vrbninu, vlož do ule, kdiž rog osadiš, y budu se ti množiti.

12. *Chcežli zhogiti bradovice*: Upeč Cibule, zmišeg z medem a prilož na bradovicu.

13. *Gestli že ti statek dochne*: Vezmi Hada zabiteho a spal na prach a daveg v čem chceš.

14. *Chcežli aby te žaden neprestrelil*: Chit na Svateho Jana Kukučku a za tri dni choveg, potom gu rozparag, a nagdeš v neg geden kamenček, kteri pri sebe nositi budeš.

15. *Chcežli aby te Panenki milovali*: Vezmi vagčka z mravisku a polož ge do sklenice, a tak nech stoga za osem dni, a potom vezmi. Kteregkoli Paničky (sa) dotkneš, bude te milovati.

16. *Chcežli aby te žaden neridel*: Odrež z mački černeg ucho prave, v mleku od Kravy černeg var a s neho uši prsten (a) na svem prste vžidcki nos.

17. *Chcežli aby nekdo k tebe prišel*: Vezmi Oman a na kusi poreš a moč v moči za devet dni a za devet noci, a tak vižmikeg do peci zakureneg.

18. *Chcežli aby tve včeli bili mocne*: Vezni hromovu strelu a natri mezi Med, a kdi včeli puštaš na gar, postav pre čeli, y budu mocne.

19. *Chcežli aby gidlo z hrnca viskakalo*: Vezni živeho Stribra, uvrž do hrnca, y viskače.

20. *Chcežli aby nekdo k tobe prišel* Napiš na Vagec gmeno (, vezni ho) a pet niti a to peč.

21. *Chcežli aby psi na tebe neštekali* Vezni koren černobilovi a polož do čižmi, y nebudu štekati.

22. *Chcežli aby te rada videla*: Vezmi tri listi Šalviove a tato slova napiš Z. F. P. S., natri tim gmeno tve a gegj, polož pod prach (prah), kde chodi a vezmi svug y gegj vlas, a tato slova rekny: gako tento vlas hori, tak aby tva laska ve mne horela.

Chcežli by si v nocj videl: Nos pri sobe Očy Hadge.

24. *Chcežli aby Kravi mleko meli*: Vezmi Rutu a v čem chceš deg, a budu miti.

25. *Chcežli aby si na ceste neustal*: Vezmi Rutu a Olivu, a stluč spolu a pomast nohi.

26. *Chcežli aby si utrefil co chceš*: Vezmi Ritkovi¹⁾ gazik a srdce, pomaz sobe levu Ruku y prst, y utrafiš.

27. *Chcežli divě Masso zehmati*: Vezmi uhel žeravi, ze solu potri a tak y z vinem polož na ranu.

28. *Chcežli zhogiti lamani noch*: Vezmi Borovičga, var v pive, a potom mast dobre nohi.

29. *Chcežli miti peknu tvar*: Vezmi Račge Oči a z medem var a umiveg se.

30. *Chcežli miti kučerave vlasi*: Vezmi Kvet a Slamnu ovsenu mladu a var spolu toho, mi sobe hlavu každu Sobotu.

31. *Chcežli aby na te Lide luskavi bili*: Vezmi Dudkovu hlavu a pri sobe nos, y budu te radi miti.

32. *Chcežli Hrle hrdla zehmati*: Vezmi Kuru brezovu, ve vode var anebo ve vine anebo ve vocte, a tak pi, y spomuze ty se tobe.

Gest(l)i že pak močiti nemužeš: Vezmi Zelinu a potry na prach, uživeg ve vine aneb v pive, a snadno močiti budeš.

34. *Aby te žaden oklamati nemohol*: Vezmi Koren černobilovi a pri sobe nos, a žaden te neoklame.

35. *Chcežli aby tobe čarodegstěj neuškodilo*: Napiš sve gmeno na Listek a zakopeg ho pod prach (prah), neuškody tobe.

36. *Proti treseni Srdce*: Uživeg Kvet Muškatovi, a budeš zdravj.

37. *Mašli dobitek nemocnj*: Vezmi Oman, Polian Cesnek a chren, pokragag na drobno k gedenj, statku tvemu daveg.²⁾

Aby te žaden neprestrelil: Dostav gednu Kukučku drž gu za dva Mesice a za tri dny, potom gu zaby a hledeg v geg hlavě kamenček, dag ho zapravít do prstena a polož na veliky Palec, a nikdy se tobe kulka nechity, a gestly neveriš, zavaš na psa, strel do neho a skusiš.³⁾

¹⁾ Ritka gestit ptak. Poznamenanie pôvodca.

²⁾ Opakovanie čísla 8. Pozn. Sostavovateľa.

³⁾ Opakovanie 14 nektorou premenou. Pozn. Sostavovateľa.

Item: Nos pri sobe ten kamenček, a co budeš pitat od nekocho, nebude moc odepriti, ale da ty,

39. *Abys mel moc nad 50 zvitezity*: Zaby černu slepicu, vipitvag gu pekne a ošklup gi a upeč, gako bys gi mel sam gisti, potom když se upeče, vezmi novy hrnec, v kterem gešte nic uevarily, sprav gu do toho hrnce a zakry pokrivku, a zakopag v nedely rano, kade lide negvice chodga, ale se neohledeg na žadnu stranu, a necheg gu zakopanu až do devateho dne, a potom gdy na devati den v tu hodinu, v kteru si zakopal, nagdeš s toho Toliar, prsten a zrcadlo. Z tech trech veey vezmi gednu, co se ty bude libit, gestly vezmež Toliar, vždycky se tobe navrati; gestli zrcadlo, kterečkoli se daš nahlédnut, bude te milovaty; a gestli prsten, polož na prst, a žaden zbognik nebude te mocy zabity, kdy pugdeš ces hory, a budeš moc mity nad 50, padestatmi, lidny zvitezity.

40. *Aby se te zbrog nechitila*: Kdy nagdeš pred Svatim Janem Hada, utny mu hlavu a polož do ny zo try hrachy, a polož do zeme; ket ten hrach bude kvitnut, nos ten kvet pri sebe, kulky se nebog.

41. *Kdyby Ovce vzdichali*: Každé rano na svitani y večer, kdy slunce zagde, Ovčinec Rutu dobre kadit potreba.

42. *Kdyby Konovy roch slezl*: Stritku z chleba vašeho (vezmi a) uhnet ho dobre ze solu a pres noc mu na noc prilož na ranu, vezmy glia a Krušranku (krušpanku) a oblož mu roch.

43. *Proti zaduchu konskemu*: Pres nekolik dny nedaveg mu nic ginecho piti krom toliko vodu, ktera by bila s vodu mišana.

44. *Aby tluste svine bily*: Daveg gim močeni oves gisti.

45. *Komu dobytck mre*: Koreny černobilove var dobre ve vode, daveg dobitku pit, pakly nechce, naleg mu do hrdla.

46. *Aby kravy telne zustaly*: Ukradny u suseda kus cesta, kdy magu chleb piecty a nech to cesto pres stage pregde, daveg ho kravám gesty, y budu telne.

47. *Kto chce Zracu zmocy*: Nech Muž z Muža, Žena zo Ženi patu z čižni na prach spali, a ten prach nech vipige.¹⁾

48. *Proti bolení Hlavi*: Vezmy koren Retkovy, potirag s nim zuby y dásna.

49. *Koho žaludek boli*: Vezmj Čistec, otrubi, a var dobre z vjnem, a to privazug na bricho.

50. *Proti bolení bricha neb kašlu*: Czernobil var v pive a to pi rano y večer.

51. *Proti žubeni*: Vezmi žitny Klas a vlož pod gazjk.

¹⁾ Potiaľ, t. j. od č. 1 až do 47 stoja uvedené povery pod zahlavím: „O rozličních vecech.“ Pozn. Sostavovateľa.

52. *Koho besnj pr. ukuše*: Vezmi Kužj Hladovú gak velika gest rana, y hued ten ged vitalne.
53. *Kdo nemuže močyti*: Vezmi študrik a var ve vode a pi.
54. *Proti Illuchote*: Vezmy vagec mravcove do Šatky a vyžnikeg, což pak cez šatku pretečege, to pust do ucha.
55. *Aby včeli neštípali*: Vezmj do ust Kolocger.
56. *Kteri ge Statek chudj*: Na spln mesyce, když zvaragu, tim luhom ho zmit.
57. *Aby statek byl zdrávy*: Pres vlči pažerak davag mu sol lizat.
58. *Co by mela Žena tchozna činit*: Nech neprechodi ten brloch, kde se povala, nebo gest nešťástne.
59. *Kdo se opige*: Deg mu ze Sovy mozgi v pive, y nebude se opiget.
60. *Aby sy v nocj videl*: Vezmj z Hrdličky pluce y srdce a polož pod gazjk.
61. *Proti vředu*: Cesnak spal na prach a tým posypag.
62. *Abi mole šati negedli*: Polož mezj šati chmel.
63. *Chcožli vedeti, ktera ge Panna správedliva*: Vezmj rače očy a utlě na prach, a nasip ten prach do napoga a dag geg vipiti; gestli ge nesprávedliva, oš. sa.
64. *Aby orce zdráve bily*: Vezmi muky gačmeneg, popola a soli, akby počaly vzdichat, aneb kdy bys gjž na nich netco poznál, tedy to daveg gjm rano i večer.
65. *Aby muchj dnu nepřišli*: Namoč pavučjnu do vody, postrgekag steny y dvere a okna, žadn(a) dnu nevnide.
66. *Aby se Kurence bez Slepki vilahli*: Polož vagca do tepliho hnoga, každych šest dny tepliho přilož na ne, aby nesplesneli.
67. *Aby se te Zbroy nechítla*: Vykopag miši Chvostik na S. Marka a nos pri sobe, a neverižli, priváš na mačy chvost, strel a t(a)k skusiš.
68. *Aby slepice vagega nesli*: Slyvove gadra na štedri den daveg gjm gjsty.
69. *Abys mal pamet k učenj*: Z garabicy tu Žlč vezmi, potry sobe čelo, a pochopiš.
- Item*: Dudukovo práve oko nos pri sobe.
70. *Komu z ust smrdy*: Materinu dušku ze Šalvgu var vgedno, a to py.
71. *Abys mel dlouhe vlasy*: Spal brezu a z toho popela narob luhu a s tím se my.
72. *Kdo chce pamet mity*: Vlož ruku do vuotky Ružoveg a pomaz Hlavu svu s ny, co budeš chtyty, budeš vedety.

73. *Aby si lacno kupoval*: Sovynu a Dutkovu hlavu nos pri sobe.

74. *Aby si šteti mel*: Napiš tato slova a nos pri sobe † Christe † Raphael † Anasam † Elisa † Eli † Anajm † Angla † A ma † & nunquam mali accidat.

75. *Aby sy Zagjce na ležjsku nachazel*: Pred Durom Hada ked (kdo) nagde, nak mu z laviho boku oko za žjva ven vezme a pod Strog na flinte položj.

76. *Aby sy dobre stritel*: Do kereg Hruški Hrom udre horucy, ked zhorj, nak vezne s neg uhle a nak pomgeša do Prachu.

77. *Jak ty nekdo flinte porobi*: S Povraza kdy nagdeš uzol na ceste sprav fuitaš do flinty y trefiš.¹⁾

C. Piesne.

1.

1. Amor, o Amor proč mne tak sužuješ?
 Proč raniš, prosim te, srdce me?
 Proč ustavične mne prenasleduješ?
 Prines poselstvj mne vesele!
 Dobre všecek nezufam,
 Tak prudce tebe zadam;
 Od velkeg litosti
 Nemožem spomocť sobe sam.

2. Když mne ma Mila přide na pamatku,
 Kdyby možné bylo, bych letel,
 Nedbagjce nic y neghoršj chvilku,
 Len že bich sem spiše gu videl.
 Srdce ve mne vždy horj,
 Nebo Amor mne morj;
 Všecko, čo v mem tele,
 Všecko všecko to mne boly.

3. Cokolvek robjm, vždj na tebe mislim,
 Nemam na(d) tebe milegšjho.
 Neb gem, neb pigem, aueb když kolvek spim,
 Nemam nad te nic krasnegšjho.²⁾
 Nemužem visloviti
 Nemužem vipisati
 Gako zakorenená —
 Ver že giste — v mem Srdci.

¹⁾ Od č. 48 až do 77 podané „povery a domáce rady“ umiestené sú v rukopise pod záhlavím „Predpovidky.“ Pozn. Sostavovateľa.

²⁾ V rukopise stojí: „Spatrim na tvu premilu krasu.“ Pozn. Sostavovateľa.

4. Nic od Lasky tve — ufanj ga to man —
 Nikdy mne od neg neodlučj.
 Kteri pre Lasku mne čjni co, nedbam;
 Ja v tvogem, a ti v mogem Srdecy.
 Protož zustaveg verna,
 Jak sj mne prislibila.
 Ach, kdy bi giž prišla
 Štastna naša hodina.

2.

1. Když ga pugdem cez tu Horu, Cez zeleni Hag Smutnim hlásem neveselim Takto zavolam:	6. Gednemu sem Ruku dála A druhemu žgal, Tretimu sem povgedala, Že nepuogdem zaň.
2. Stratila sem Karbunkulus Od vichod Slunca, Co mj svitil ve dne v nocy Do meho Srдца.	7. Štvrti sedj za vrch stola Gako z Ružj kvet, Černe očka viplákane Menj sa mu svet.
3. Z gedneg stránj Karbunkulus, Z druheg Magéran Na prostredku mug nagmilšj Jako Tulipan.	8. Paty sedj na Stoličke, Všecek omdleva: Už ma mila premiléna Čepek opšjva.
4. Co po tobe Tulipane, Že pekne kvitneš? Co po tobe mug nagmilšj, Ked ma nevezmeš?	9. Išla ona do Komori, Horce plakala: Bodag som ta mog nagmilšj Bola neznala.
5. Co po tobe Mageráne, Že pekne vongaš? Co po tobe mug nagmilšj, Ked ma zanechaš?	10. Neplač, neplač ma milena, Však sj, však si ma; Však ti malo lide pragu, Pan Boh ti ma dá.

3.

1. Lebo milug lebo nechag Zli neverni Šuchagu; Zlosti svoje nezakrivág, Neb sa ti skrit nedagu. Negsi v rečj Gako svečj Kteruž vida tvoje očj, Hned každeg sa priznágu.	2. O meg Lasce pochibovál, Že bi sem tak klámala; Ale on to musi svečit, Že sem verna bjvála. Šuhagjčku Podvodničku Sklámal si mne nevolničku, Už sem ta včil skusila.

3. Neras si ga o tom mislim:
Gak bi sem ti verila.
Mnoho mlauvjš, nic nepluiš,
Gjž sem te včil poznála.
Co hodina
To novina
Kde gen prigdeš, všade gina.
Gjž sem ta včil skusila.
4. Sam Bůh teba trestát bude,
Že si mne tak oklámál;
Lasku sem ti zachovála,
Uprimnost mi sliboval.
Falešnosti,
Podvodnosti
Mám u teba Šuchag dosti,
Že si slovo nedržal.¹⁾

4.

1. Teške žjti Srdcy memu,
(Težko je) tagiti tomu;
Neb vjm, že me mlčenj
Rozmnožuge trapenj.
2. Nic v Svete stáleho nenj,
Každu hodinu se gméni,
A me neštastne srdce
Deune se zmenit nechce.
3. Ga sem ten neštastnj Amant;
Nemužem srdcy rozkazat,
Anj uverit nechce,
V čem gest bidne me srdce.
4. Srdce na Očj žaluge,
Že su oni na pričyne;
Neb že su oni Tlumač,
Ked nemuže byt gjnač.
5. Očy zas to povjdagj,
Že kdiž onj uhlidágj,
Aby už potom srdce
Učinilo gako chce.
6. Misl srdcy radu dava,
(A) takto gemu povida:
Netreba tu milovat,
Kteru nemužeš dostat.
7. Ngekerim Lidem se tak zda,
Že mne mug vek kvjtnuti ma:
Gest pravda, že mne kvytne,
Ale srdce ve mne skne.
8. Guš ga to istotne verjm,
Že gako P(ho)enix pochodjm.
Srdečne trapeni me
Do hrobu mne privede.

5.

1. Kdo chce vedet, co jest Láska:
Gest Lidske omámenj,
Mnohemu štesti prekažka
A očj zaslepenj.
2. Kdo si kde koho zalibi,
Bit bil gako lucyfer,
Nevjdi mu podobného:²⁾
Mislí to, že ge Angel.
3. Nebo Laska na nic dobre
Človeka neprivede,
Ale radneg mnohokrate
Od dobreho odvede.
4. Škody človeku na zdravj
A vek mu ukračuge,
Srdce trapj sen odjma,
Veselost zarmucuge.

1) V pôvodine stojí chybná znelka: „Gjž sem ta včil skusila.“ Pozn. Sostavovateľa.

2) V pôvodine stojí chybné: „Nevjdi mu podobnému.“ Pozn. Sostavovateľa.

5. Nevipiše to neglepšge, Než kdo to skusil; Kterj pro Lasku težkosti Mnoho podstupit musil.	7. Skladatel teto Pisnički Tak si byl to uložil, Mel(l)i by vic milovati, Radeg bi život zložjl.
6. Ani si ten vic nežada Do Laski upadnuti, Mel(l)i by pro Lasku vjce Take trapeňj miti.	8. Ani si on vic nežada Do Laski upadnuty Mel(l)i by pro Lasku vjce Take trápenj miti.

6.

1. Ga lubim tebe Len ti tak lub mne; Memu srdci dosti Len na te žadosti, Když mám Lásku u tebe.	3. Gestli pravda ge Že tak lubyž mne: Moge srdce večne Offerugem tebe, Gestli budeš verni mne.
2. Neveril zle sem Ani nebudem: Panenko ma mila Všecka roztomila, Mogu Lásku zgavugem.	4. Gjž se oddávam Vernj zustávám. Ga tebe tež prosjm: Kdiž ta v srdcy nosjm, Nech v tvem srdci prebývám.¹⁾

7.

1. Kdi by mna bola moga Matička,
Dokut sem bila (ešte) malička,
Do Kláštoru dala,
Abych neklámala
sveho Milačka.
2. Kdy by mne bil dal ten mug Tatiček
Dokud sem ga bil mali chlapiček,
Učit sa breviar,
Abych sem nebil lhar
švarnich Deveček.
3. Nenj na Nebi telko Hvezdiček,
Co mne ma mila da(la) hubiček;
Nenj a nebude,
Co svet svetem bude,
tolko Hvezdiček.

¹⁾ V pôvodine stojí chybná znelka: „No ti muc tež v srdcy svem.“ Pozn. So-stavovateľa.

4. Nenj na svete telko Kardusu,
Co mne ma mila boskala vuzu;
Nenj a nebude,
Co svet svetem bude
tolko Kardusu.
5. Nenj na svete tolko Klašteru
Co mne ma mila dala noclehu;
Neni a nebude,
Co svet svetem bude
tolko Klašteru.
6. Gedna hodjna spulnocy bila,
Kdiž mne ma mila odprevadila
Pekne po lahučki,
A tak po tichučki
hubičku dala.

8.

1. Kde si syva Holubička litála,
Kde si tvože zlaté
Kridla kde si zlámala.
2. Lytala som tam (po horach) po poli
A to všeco memo
Premilemu na zdurj.
3. Zasegem si (ga) žjtnj Klas
Chjtim ta ga siva
Holubička v kratki čas.
4. Kdž te ga chitim, zakrigj,
Nepustím ta siva
Holubička už nikdi.
5. Kdž te ga chjtim za Srdce,
Nepustim te siva
Holubička už vice.
6. Kdž te ga chjtim za ruku,
Nepustím te siva
Holubička ras v roku.
7. Kdž te ga chjtim za obe
Nepustim te siva
Holubička od sebe.

8. Šla do komory, plakala
Svug zeleni venček
A prstenček skladala.
9. Dvanac(t) Trubaču trubilo
A osemnac(t) paru
Pacholengec služilo.
10. Trubte Trubačy vesele
Asnad se nám siva
Holubička zasmege.

9.

1. Prehodi se mila smutna po hagičku,
Padagu geg slzj po geg bgelem ličku.
2. Ach, chodi a plače, lame svoge ruce,
Neda si potešit svoge smutne Srdce.
3. Co sem milovala, gjž sem to stratila,
Co sem za negvetšj v tom Svete važjla.
4. Stratila sem kamen, kamen srdce meho;
Nebilo mu celem v svete podobneho.
5. Stratila sem kamen, kamen velmi krásni,
Karbunkulus svetli, gak ta hvezda gasnj.
6. Povecte Slavički, povezte Hrdlički,
Snad ste ho videli piti ze studnički.
7. Sokole sivj Ptak, ty visoko litaš,
Povec mi a netag, snad ho nekde vidaš.
8. Vetričku libežni, genž po poli vegeš,
Povec mi a netag, snad ho nekde čugeš.
9. Politugte Hori, politugte skali.
Navrát(t)e mi poklát, kteri ste mi vzáli.
10. Šla mila krikugjc, šla mila po ceste,
Mili se geg ozvál pri zeleneg bresce.
11. Pre teba sem Očy moge viplakála,
Smutna po dolinách teba sem hledála.
12. Když sem te nalezla, gjž te vic nestratim,
Mug drahi Klenote teras ti zaplatim.

10.

1. Ga milugem, ale nevim
 Nevim, kdo poranil mne.
 A to nešťastne Srdce
 Vjgeviti se nechce,
 Pro koho ge ranene.
2. Povecte vi Oči moge,
 Či ste vi na pričine
 S tjm falešnjm pozeranj(m)?
 Srdce vic gjž neobranj(m),
 Kohož zalibi (si) chce.
3. Očj se vjmluvagj,
 Že o tom nic neznagj;
 Že oko ani nevidelo,¹⁾
 Co by me srdce zalibilo,
 Co bi dalo radosti.
4. Ach, viznavám, že sem gjž
 Ach, ga nešťastnj prilíž,
 Že temer pro Lasku omdlevám,
 Kdi(ž) žadne potešenj nemam
 Co bi radost dalo (mi).

5. Vale, Vale, pugdem dále.
 Budem sobe spiváti
 Ti písničky Auventove
 Budem sj rozgjmáti:
 Bože, ge to pekna chasa,
 Budeli ta Zuska naša.
 Volil bich s nu žjv biti
 Do mogeg a geg smrti.

11.

1. Sam sa ga sam (velmi) na sebe radugem
 Angel muog že te(be) tak verne milugem.
2. milugem te verne,
 Ale se obávam, že bude daremne.
 Gestli bi(ch to) vedel, že ta nemam dostat,²⁾
 Nelitoval by (ga i) Husarem zustat.
4. Nepotrebi (ge) mi Husárikem býti,
 Da to mili Pan Bůh, že musíš mou byti.
5. Tge tve černe očj to sa moge Puta,
 Ked te nedostanu, bude mi pokuta.
6. Tve pekne nosenj to ge me vezenj;
 Pokud te nevjdím, všecek sem strápenj.
 Amor dictovál
 Lasku spisovál
 duša moga.

¹⁾ V pôvodine stojí chybná znelka: „Že onj ani nevideli.“ Pozn. Sostavovateľa.

²⁾ V pôvodine stojí chybná znelka: „Gestli bi vedel, že bi dáremne bylo.“ Pozn. Sostavovateľa.

12.

1. Ach ti muko Srdce meho
 Proč sy mne tak ranila,
 Že si strelku srdcj memu
 Gedovátu pustila?
 Ach umirám; ach omdlevám
 Falešna milovnice!
 Od tvich falšu sem zmordován
 Nešťastna podvodnice.
2. Ga sem pro te žjvot važjl,
 Bich se mohel zalibit,
 A ti falešna Panenko
 Dala si se ti zmenit.
 Ga sem pro te v každe dobe
 Činil, co se libilo,
 A to tvemu prezlos(t)nému
 Srdcj (v)zacne nebylo.
3. Do Očj si se stavela,
 Gak bys mne milovála;
 Když sem od tebe odešel,
 Za gjnim pozjrala;
 Všecko si vipovedala,
 V čem sem se zveril tobe:
 Falešného milovanj
 Pomsti neminež z Nebe.
4. Ach zatmi se Slunce, zatmi
 Na obloze Nebeske!
 Nechteg gjš svititi vjce
 Na to falešne Srdce.
 Spal ge, ohen obrat v popel
 To nezdarne¹⁾ stvorenj;
 Nechat (vjce) nedodáva
 Memu srdcy suženj.
5. A když se to y tak stane,
 Ga u mne z veselosti
 Napišem na hrobe takto:
 Skladam sve mlade kosti
 Tu hle ležj gedno telo
 Od falše zmordovano,
 A ktere ge v prach a popel
 Giž všecko obraceno.

13.

1. Svete marni a podvodni
 Nechcy vice falšovat,
 Srdci memu tak truchlivo
 Punkta²⁾ vždycky dodavat.
 Že se musim gednuc lučyt,
 Bolu všecko poručyt:
 Zustan mila premilena!
 Račiš mne s tebu spogit!
2. Ach umiram, ach omdlevám
 Že ga musim prič vandrovat
 A tebe tak zanechat.
 Ach nerač mne odlučovat
 Od te Srdce mileho!
 Spog mne s tebu, neb omdlevám
 Pro te času každeho.³⁾

¹⁾ V pôvodine, jiste chybné, stojí: „nezradne.“ Pozn. Sostavovateľa.

²⁾ Punkta snáď lat. puncta, punctiones, slov. body, bodnutia, bodenia
 Pozn. Sostavovateľa.

³⁾ V pôvodine stojí chybná znelka: „Pro tebe v každe chvíle.“ Pozn. Sostavovateľa.

3. Marnost, marnost nad marnosti,
Kdo ma neco (v) libosti
Nebo gako mnohorázy
Vitr kvet ze stromu zrazi:¹⁾
Tak se provinugu taki,
Kdy(ž) su v lasce gednaky,
Že sa musga gednuc lučit,
Bohu všecko poručit.
4. Giž posledni termin prišel
Meho zde prebivání,
Giž ten čas veselí ušel
Ze Zužjčku obivány;
Giž srdce do cela hasne
Za Zužjčku auprimnou;
Giž tratí blesk Slunce gasne
Za lasku vigevenu.
5. Kdi koli sem na te mislil,
Mile bilo mišlení,
Ag nini sem Srdce ranil
Pro naše rozlučení.
Ach nezatvrzug sve srdce
Ma Zužjčko premila,
Mužeš toho dobre znati,
Že sy v srdce zavrína.
6. Ach gak od žalosti vjndu
S teto Banske Štavnicy!
Ach kde že ga nini zagdu?
Zdaz k Turecke Hranicy?
Než y tam se mi nelibi,
Proto že vitr škodi
A Turek, ten zlostni pohan,
Marni velice lidi.
7. Y k tomu by som privolil,
Kdy by sem mohl zemrit,
Když od mile Holubičky
Misim v tento čas odgit;
Neb neni v svete človeka,
Kteri by mne potešil,
A me zarnucene srdce
Radostne obveselil.
8. Nu gjž ma mila Zužjčka
Posledni Vale dávám,
Od tebe, me mile srdce,
Teď dale se odbírám.
Pan Bůh tobe v tvogeg dobe
Nech pomáha, to žadám
A pregem ty srdce sveho
A gjž všeckem omdlevám.

14.

1. Gjž sem se oženil, giž sem se potešil,
Gjž sem si nekolik pgerečko(v) zavesil.
2. Tak sem se oženil, gak bi mi hlavu sfal:
Strela mu v materi, kdo mi teg radi dal.
3. Dal sem se ulapit gak ripka ve vode,
Tak sem se domnival, že mi lepe bude.
4. Mladency, mladency se mne prikklad berte:
Kdy chcete dobre mit nikdi sa nežente.
5. Nikdy se nežente, ket chcete dobre mit,
Neb mladim nevestam nikdy net co verit.
6. A kdo se oženi, nech Ženu probuge,
Neb s ritka se nagde, že ne obanuge.

¹⁾ V pôvodine stojí chybná znelka:

„Nebo gako vitr zrazj
Kvitek ze stromu.“

Šaungem, banugem y mužem banovat,
Pre gednu osobu celi Svet mam nechát.

8. Ani den ani noc, ni večer ni rano;
Od velkyho žalu všecko mi ge gedno.
9. Šanovat, banovat nyini velmy misim,
Pre gednu osobu všeckim Lasku zrušim.
10. Když sem Gakrom byvál, svobodne polúval,
Y v hagenich lesech zveri sem zabígal.
11. Neni teg pšenici, (v) kterež Kukol neni,
Nenj stav manželski, v kterem žalu nenj.

15.

1. Chodi šuhag po dvore, Klopka na dvore Spiš mila, či čugeš, Cy ma verne milugeš Otvor mi dvore.	2. Ani nespim, nežugem Hore nestanem. (Bo) ga tvoga Ganičko (Má) syva Holubičko Nikda nebudem.

16.

1. Košjce Bystrica nerovno stogjte,
Ne gedneg Materi srdce zarmutite.
2. Gak ušli tak ušli z Budina na gatku,
Negeden spominal sv(og)u Pani Matku.
3. Žadna Matka nezna, na co deti chova;
Moga tež neznála, nač mne vichevala.
4. Nazdala se ona, že gu budem chovat,
A ga veru mysim po svete vandrovat.
5. Plače mi Mamička, plače mi Sestrička,
Že sa mi likoce po boku šablička.
6. Šablička brusena to ge moga Žena,
Ked pugdem do vogni bude mi potrebna.

17.

1. Horela Lipka horela, Pod nou Zusanka sedela.	2. Ket na nu yskry padali, Šecy Mladency plakali.
3. Krome ten gednen neplakal, Ktorý jej venček pošlapal. ¹⁾	

¹⁾ V pôvodine je výraz neslušný, ktorý som takto premenil. Pozn. Sostavovateľ

18.

1. Za horány za vodány
Tancovala moga mila s husaramy.
2. Tancovala, zaplakála.
Čo že sy mi moga mila dokazala?
3. Prišiel Otec prišla Mati:
Podže Dgevča (, podže domu), podže spati.

19.

1. Gag beda prebeda, čo šuhag poveda:
Že všeko popreda, sam sa na vognu da.
2. Odpust mi ma mila, v čem sem ta rozhneval,
Už sem sy Konyčka do vognj osedlal.¹⁾

20.

1. Když sem včera to štesty mel, Že sem mila tvogu videl Tvár nad Ružj červenšj Nad lilium krasnegšj. 2. Všecko se mi zapačilo Až se y moge dvjhago Srdce, hori z milosti Pro velke spanilosti. 3. Avšak y to vjznat mohu, Že máš pre mna velmi malu Lasku naproti (va) mne. Nemilugeš mne verne.	4. Ga pak take vyznam smele, Že ga nemam take male Milováni ku tebe, Tužjm vždjcky po tobe. 5. V tom sa tešj misl moga Že gešte gen ras tvoga tve Polibenj milostne Vždy si žada uprimne. 6. Daleko žjvot (ge z) meho Vjm že nepoškvrenencho Srdce gjž strápenencho Srdce gjž zmareného.

21.

1. Chodival sy Šuchag ve dne v noci do nas,
A gjž sa mi nini do známosti nedaš.
2. Gako sa ty ga mám do známosti daty,
Když sem šel podla vás, počalas plakaty.
3. Neplač mila neplač, nerob sy v srdcy žgal,
Vela vody ugde, počim ga pugdem k vám.
4. Budem sa ga ženit, ale na ostatku,
Viberem si dgeuku z velikeho zamku.

¹⁾ Medzi prvý a druhý verš sú vložené dva, nachodiace sa v piesni pod č. 16, bodami 5 a 6. Pozn. Sostavovateľa.

1. Lyla moga Lyla kde sy bila ?
 Čiri, čara Lyla kdež chodila ?
 Hip, hop, sa, sa Marenda,
 Prišel ke mne Merenda
 Reverenda.

2. Hikeš, bikeš dudeš na praslicy
 A šta more fude na ulicy
 Bunder Munder Bundička,
 Firom farom truhlička
 tüz varečka.

Dora Bara Beta *hoz(z)al vizet,*
 Drnda moga Drumbloš *rakjal tüzet*
 Umi hrngec *Kúsa sot*
 Preskoč potok, tež y plot,
das ist mein Wort.

4. Kotrec, hrable, krpce y Motiku,
 Pulchre laves dades y ferynku.
 Tabulentes gagdalo
Hoz(z)al kérem y sadlo.
 na Paleno.

5. *Dolor oculorum schönste Jungfrau,*
 Dicher mangus dady takto geg vrau :
Veni hoz(z)am dilecta,
Si non ibis, ebadta
 pekna Beta.

6. Ovca, koza, krava *mind a néncel*
Tarka bika s(z)arka na ne pohled.
 Naval futa soskero
 Pryšel ke mne neskoro
 valach Fero.

7. Hoto Patri Matri filašfia
 Hoz prosiltoz Matu Armaria
 Taplita himin Mariša
 Firom vaty — — Katuša
 moga duša.

8. *Monsieur, Monsieur a Madame*
Ami, chara mea nec non penc
 Entres belles alletres
 Zachar Fajko kókenes
 o kikenes.

9. Hikom, bakom, dotkes, kummoralda

Fazék tartó vide Cigan Vajda

Szép tánczolni ulicu

Fajko *hamis* kumnutzu

i papuču.

10. Botla, Motla, Potla dva Tolare

Dam ga mogeg Anke na golare.

Bude ona Cantorku

Bude chodit v strikloku

y Mentiku.

11. Kantuš, Štrumple, take y Panličky

Muže ona nosyt tež czrevičky.

Tum v Košjcach Deischerin,

Bude ona Cantorin

sylne verim.

12. *Vivat, vivat, vivat* A. B. C. D.

Et ab illa rogo non discede;

Nam est puchra Nymphitska,

Canit gako Hrdlička

bez Samečka.

23.

1. Kdo ma Ženu zlu v nedeli,
Nech gde do lesa v pondeli
V uterek bude (tebe k)lit
A v stredu bude (za to) byt.

Ve Štvrtek bude stonati,
V Patek bude umíratí,
V Sobotu umre do cela,
V nedeli pokogna dobra.

24.

1. V Pondeli pugdem namluvat,
V uterek slibi spisovat,
Ve stredu na Svadbu zvat,
Ve Štvrtek (svadbu držat).

V Patek Svadba se dokona,
V Sobotu Žena hotova,
V Nedeli hukli fukli,
Ala lili la (luli).

25.

1. Fašangi, Turicze,
Velká noe prigde.
Kdo nema na Boczi,
Zima mu bude.

2. Ya nemam, ya nemam,
Len se tak trasiem.
Dajte mi Taliresek,
Že sa vypasiem.

D. Básne.

1.

Mila Sestrička, ga z me povnosti
Tobe chey učiniti nini dosti.
Partu z hlavi tve dolu snimam;
Než ga poctivost tim neodnimam.¹⁾

2.

Gak libežnu davagj
vuni Borovice,
všickni predobre znagj,
zdravj nos magjce.

Proto s nimi kadime
domi a svetnice;
tam se radi bavime,
kde gsau Borovice.

Proto gest velmi hlavne
v Turčanske stolici
Misto okolo slavne,
ležj po pravicy.

Že tam vuni velice
rozkošnu vidava,
od ktere nos y lice,
občerstvenc býva.

Tuto se ale stalo
ne tak velmi davno,
že vonati začalo
to misto voniavo

gjnu vuni libežnu,
gešte libeznegšj;
kteru vam hnetki reknu.
Sem prichilte ušj.

Ružova vune byla,
ktera Borovice
všecky previšovala
gešte mnohem vice.

Sem se mnozj zchazeli
mezj Borovice,
aby ružu videli,
kterak tak velice

voni na všecke strani.
Nekterí gj tež chteli
odnesti; než pre bráni
teg vlady nemeli.

Sam gediui tak stastni
byl Štefan Zaborsky,
že podvrátil te bráni.
Chlapik velmo vrtký.

Peknu ružu (on) dostal
do pribitku svecho,
do chotára gj odgal
Rage Zaborskeho.²⁾

O, Stefan Zaborsky
temer ty zavidim,
Mug (ty) dobre známi,
když tu Ružu vidim!

Než ale tys známi naš:³⁾
protož se radeji —
že, cos hledal, to gjž maš —
(v) može(m) srdci smegj.

Ruža, když od korenc
odtrhnuta byva,
vadnc; gak každodene
v Lete se to stáva:

¹⁾ Ako z osnovy vysvitá, je to slavnostné svadobné snímanie pannenskej party z hlavy mladuchy. Pozn. Sostavovateľa.

²⁾ Rozumie okolie dediny Záborie v Turci, neďaleko T. Sv. Martina. Pozn. Sostavovateľa.

³⁾ V pôvodine stojí „mug.“ Pozn. Sostavovateľa.

ga ale (ti) vynšugem
tvug dobre pregjcy, —
tobe nini (tiež) pregem
z dušj plesagjcy:

Aby ta tva Ruže
nikdy neuvadla!
Aby gj žadna nuze
nikde nepopadla.

Nech červená, nech voni,
nech te občerstvuge,
svu roztomilu vuni
nech dum naplnuge.

Tak živ bud s ny, gak v Ragj
s Evu živ byl Adam,
(v tomto Zaborskom) kragj.
Zo srdca ti žiadam.¹⁾

3.

Veseli Haz²⁾

Joan Nandorovy.

Urozenj Pan Joanes Nandori
Když nedavno všel do Lazanske hori,³⁾
Uzrel tvrdeho Duba z Vrbu stati.
Začal se smati;

Misliv, gak by se tjto drevá zněsly,
Když by užitek gednakj neněsly
Lidem a všemu stvorenj na svetě
v premilem letě.

Potom považil, rekl: dobre ge to!
Gedno ge tvrdé, druhe make na to.
Dub tvrdi silnj vrbu slabšj branj,
od vetra chránj.

V tom rozgjmajj všech svich služebniku
Nechal dale gjt, y pauskych Hayniku.
Mišlenek bila tu velika hrba:
co z Dubem Vrba?

Přišel sám k sobe s toho zaujšlenj
Však ke Haynikum to misly nelenj
Rekl: „Dub, Vrba!“ mi co znamenagj
tagemstvj magj.

O, učim tež rjkal hnef v tu dobu —
Abych podobnj bil silnemu dubu!
A tak čím spjše chej se oženiti,
stav proměuiti.

Dobre sy zmišlel Urozenj Pane.
To co sy žadal, tobe se i stane,
Neb ag dostaváš premilu vrbinku
tvu Karolinku.

¹⁾ V pôvodine stojí: „ktera gako hadam.“ Aby teda pretrhnutá báseň bola zakončená, zmenil som sadu. Pozn. Sostavovateľa.

²⁾ Maď. ház, slov. dom. Pozn. Sostavovateľa.

³⁾ Lazany dedina v Turci pri Kláštore pod Zníjovom. Pozn. Sostavovateľa.

Tak Dub a Vrba v sausedske svornosti
 Zažjvat budau sve pohodlnosti.
 Tak v tomto svazku Vrba ne tak snadne
 od vetra padne.

Tak y Slunce horkosti ostogj
 V spoločnem chlátku na dlhuo v pokogj.
 Tak budu spolu Vrba i Dub husty
 (v) Strom geden rustj.

A kdiž v tom chlatku vlahy budu mity,
 Mladinki mohu s korenu pustiti.
 Od tuđ povstane z dubau y vrbiček
 pekni Hagjček.

Bůh nech vám štesti dá, zrust vđj spanili
 Da požehnáňj o stromove mili.
 Nech od vás prjchot smutnich slunce ranj
 Mračna zahánj.

Žite v etne lásky bez mnohe bolestj.
 Bůh nech vás račj štes(t)live vđi vesti.
 Bůh nech Manželstvj vaše potvrzuce,
 Vás opatruge.

A kdiž y nekdi zima vás prikvači,
 Nech Bůh zas Garo navratit vám račj.
 Jan s Karolinku nech radosti magj
 v Manželskem ragj.
 Kolik na Dubich, Vrbach ratolestj,
 Tolik nech vám Bůh dá na svete štesti.
 Privedl vás potom ku stromu života
 geho dobrotu.

4.

Dobru novinu 1) Tomtsany
 Oznamim tobe tuto chvíli ranj.
 Fragerka, ktera mila gest velice,
 piše na kratce.

Me mile srdce, Lacuško řečene,
 Velmi v mem srdci gest zapečetene,
 Tak že y v noci vđi tužjm po tobe
 v smutne me dobe.

Mišlenki velice mne k tobe nuta
 By mohla videt te aspon gen s kuta,
 Aneb cez okuo velice gasne;
 gjž Srdce hasne.

1) V pôvodline je prečiarnuté meno „Ladislav.“ Pozn. Sostavovateľa.

O, kdi by mohla spočinut v tvem lune!
Tak bich mislila, že v nebeskem stane
Prebivám večne a nekonečne.
Žadam srdečne.

Bůh nedegž toho, by sme se chibili,
Než v gednem Dome obidleni meli.
Misli tak, gak ga, spatriž, že se stane
mug mili Pane.¹⁾

5.

Žalostná Žaloba

mnohe trápenj znašegjcyho Lanu.

1. Ach pro težkost promluvity nemužem auveh beda!
Ay Svet tento prevraceny gen me trápenj hleda,
V Zyme v Lete, ve Dne v Nocy, pokoge nikdy neda.
Každy mne len trapit misly, kdy ljha, stava, sela.
2. Auveh! komu se žalovat, nikoho giž nevidjm;
Svoge utisky rozpravat, každeho se ga stidjm.
Ačkoly svug život bidny nikdy zlostne neridym,
Predce však ukutenstvy proti mne vždicky vidym.
3. Tešjm se niczmeneg trochu, že nektery maudry Muž
Aspoň v svogom vlastnom Dome mne kolko tolko pomuž;
Kdy mne aspoň polituge, kdy mne obranit nemuž,
Však predca od konečného Zaufalstvj mne s tim vimuž.
4. Ženy gsu syc k plaču chjtne, asnad' kdy plakat budem,
Litostj u njih negake y ga take dobudem.
Protož ani težce kvilit, litovat si nebudem;
Nebo stidycz se žalovat, škodilby svjm studem.
5. Povjm porad, co mne činj, gakove od mladosty
Trpym trápenj neresty až do sameg starosty.
Mne sužovat, pretahovat nemagu nikdy dosty,
Zvlášte Ženy, tak že na mne nelitugj svjch kosty.
6. Zrodil sem se zo semena dosty maličičkeho,
Však mnohokrat skrže ženske ruce pretraseneho.
Potom do Zeme branamy ukrutne vlačeneho,
A tak odpornostem mnohym v Zemy zanechaneho.
7. Kdy sem počal zrostat prišly Ženy mna opačovat.
Hned sa radily, že travu tu treba vihadzovat,
Na ktereby mako bolo mne ležat a nocovat.
Hned som poznal, že mna budu Ženy velmy trucovat.

¹⁾ V pôvodine najprv stálo: „V dedine Tomtsine,“ ale potom toto bolo prečiar-
nuto. Pozn. Sostavovateľa.

8. Zvalilo se ich mocz na mna, tam mna velmy tlačily,
Škubagucze travu pri mne dosty mne ubližily.
Medzy sebov žartovaly, nekdy se povadily,
Mne však y ležgacz y klačgacz velmy obtižne bily.
9. Kdy sem zase hore povstal, gestly som len hruby byl,
Preto snad, že som mocnegšj, Ženam som se nelibyl.
Každy mne hanil, kdy pri mne, neb okolo mne chodil,
Žadal, aby sa tak mocny a hruby lan nerodil.
10. Slištež dale! Když mne potom dozreleho videly,
Gine všecky Polnj prace na stranu odložily,
Mne za me Vlasy škupst, trhat ochotne pospišily;
Rvaly ukrutne kmasaly, co gen mohli vitrhli.
11. Videl sem, že ge zle se mnov, než nemoha ugity,
Musel sem gako zločinec predce povazan bity.
Daly mne hned do gineho mjsta potom zložity,
(Chce)gjez vetšj ukrutnosity nademnu provodity.
12. Tam giž bily nastrogove pro mne prihotovenj,
Bit y v Poli prace bila, avšak nebilo zhovení.
Na železnych y drevemnych Rafadlgech som trapejnj.
Tam mna bily y kmasaly nelitostive Ženj.
13. Hlavy moge postinane pod nohami tlačily,
A nektere bez litosty y mozky vitáčily.
Potom pgestom y Cepamy preukrutne mlatily;
Gako chcely, tak svu vuli pri mne su provodily.
14. Vtedy som sa syc domnival, že už budu mat dosty
Nepratele mogj na te sve velke ukrutnosity;
Ale zase mne zvezaly, a nemely litosti:
Ku Močidlu mne donesli, v němž bylo vody dosti.
15. Mislal som sy, že v Močidle gak v hrobe odpočingem
A žensku Zlost y Ukrutnost všecku dalšu mingem:
Však oni sa toho bogjcz, že sa hore pozdvihnem,
Skalym su mna prihadzaly, až giž y duchem hingem.
16. V tom trapejnj za mnohe Dnj musel sem zastavaty;
Než potom som zase počal gednucz se radovaty,
Kdy počaly skaly so mna ven z vody zhazovaty
A mne take ven na sucho opet vitahovaty.
17. Než zase ukruťenstvuj nemale vikonaly,
Neb gaknahle sem oboschnul, opeť mne povazaly
A zvažše gak mrtveho po zemi roztiraly.
By mne nekdo neukradol, y na to pozor daly.

18. Tak sem musel dlhe časy gako pes se valety,
Mislic sobe: co se bude dale semnu konaty.
Vjtr, Slunce, Dešt y Zymu tam sem musel znašety;
Gešto sem byl tak nevinny, gako maličke dety.
19. Opet mne hore stavely, potom zas zvazaly mne.
Domov zberucz, večer, rano buchaly mne ukrutne,
Bigucz hlavu, ruky, nohy polamaly su na mne.
Taku činily ukrutnost bez vinny a daremne.
20. Nadto všecko gešte horšj trapej vimisely:
Lamačky, Trlice, Trognj hned na mne vikladaly.
V njch mne trepuce y z kože všeckeho mne zodrely.
Nelitujc mne naskrze svu pri tom radost mely.
21. V tom trapej preukrutnem velmy mne rozkmasaly.
Ale zase asnađ proto, aby mne prihladily,
Vzaly Štetj y Pačesy, a s nimy mna česaly.
Tak zubamy preostrimy vlasy my vitrhaly.
22. Nedbali na me bolesti ani na me trapej.
Gako Dgevky Vlasy pletu, bil sem tak zaplet(ený).
A poznal som, že se z toho radovaly te Ženy;
Kterjm, když mne trapit mohu, vetšj radosti neny.
23. Nenazdaval som sa, že vjcz gešte musym trpeti;
Ale Ženy, Dgevky, Baby y te maličke Deti
Bez meho roztahovánj nechcely posedety.
Nadgevaly mna všeligak, kdo gak mohol vedety.
24. Potom na gakusy kudel gako k stlupu privazaly,
Vlasy moge vitahugjcz Zubami vibrizaly,
Sukaly a nečistimy slinamy upluvaly.
Z Vretena na Motovidlo zase roztahovaly.
25. Kdy mna z motovidla snimu, varga tuho v Popole;
Stoga pri mne s ochotnosti, radneg nežli v Kostole,
Zabudnu o ginjch Pracach, nicz nestoga o Pole;
Kdy len lanček mohu mity nicz nedbagu o role.
26. Kdy se dve nebo try zigdu, hned mna spomenu Ženičky.
Zeptagu sa: gaky že ste mali lanček Sestričky?
Gaku pracu s lanom mate? Či bol dobrý Kmotričky?
Moclyžeste narobily z toho lanu pradzičky?
27. Y lihagucz y stavagucz vždy gjm prigdem na misel.
Žadagu sy, abych u njch na každom kljne visel.
Chcešli Ženam nebe schvalit, tak bys pravity misel:
Že tam dobre lani rostnu, že sy gistotne slišel.

Poznamenanie.

Práce tieto, ohľadom na vek, v ktorom byly písané, podarené, nachodia sa (výmuc pieseň pod 24. a básne pod 5. čísom) v rukopisnej knihe, obsahujúcej v sebe cvičenia v latinskom slohu z Krupinského gymnasia a nosiacej na čele nápis: „Io. Fr. T. 1690.“ I nazdával som sa, že pochodia z roku práve spomenutého. Medzitým písané sú písmom od písma tamtých gymnasiálnych školských úloh odchodným a pozdejším, tak, že jich nemožno ani pripísať tomu „Jo(anni) Fr(ancisco) T(omcsányi?) ani položiť do roku 1690.

Kto bol teda spisovateľom týchto priac?

Na väzbových daskách stojí: „Ego Joanes Plešovsky pro meliori Oeconomia, 21 Apr. 1748 dedi 8 gross. Item Dominica Rogate dedi 8.“

Na týchže daskách stojí meno Andreas, iste totožné s menom „Andreas Martsek C. S. S.,“ ktoré čítať na str. 209.

Ďalej ako v piesňach pripomína sa i rod i dedina Tomčany, tak i na väzbových daskách, a síce pri jednom nemotornom obrázku vojáka a pri čiernej podobizni Tomčáničky.

Potom na týchž daskách je naznačeno: „Die XI Febr. die Martis Excell. D. Camerae Praeses Stamper Schemnitzium advenit, quem frequentia populi civium et metallifossorum excepit. 1770.“ a: „Ego Joanes Buotz pro meliori Oeconomia d(ie) 26 Apr. 1790 dedi unum obelum.“

Tieto poslednie, snad na vyššepomenuté naznačenie Plešovského satyru vyjadrujúce, slova, spolu i s predposledňou poznámkou, pochodia z tej istej ruky, ktorou písané sú v tomto Archive pod č. II. uvedené práce, a neváham teda tvrdiť, že sú práce Jána Buoca.

Spomenutá rukopisná kniha r. 1690 teda preišla o. r. 1748 do ruk Jána Plešovského, potom ale do ruk Jana Buoca, ktorý o. r. 1770 začal v Štiavici (sr. č. 13 piesni) zaplňovať jej prázdne listy piesňami. Idúc potom do vojny k Budínu (1780 sr. č. 16 piesni) pretrhol prácu, v ktorej potom i vo veku dospelom (ako básne) a staršom (ako neviazané blahoželania a č. 24. piesni) pokračoval.

V tejto mienke potvrdzuje ma i to, že pieseň pod č. 24 vypísaná z kalendára r. 1782, nachodiaceho sa v matičnej zbierke kalendárov, pripomína Boczu.

Medzi spomenuté spisovateľské práce Jána Buocza vložil som i básne pod č. 5, z rukopisnej zbierky Ferenc Raksányi v matičnom museume vyňatú; lebo z nej a menovite z 36. veršu lahko uzavrieť na pôvodca Lyptáka, a písmo i štýl prezradzujú ruku Buocovu. Ačkoľvek pochodil *de eadem* Bocza, predsa známy bol alebo potom i osadený v Turci (sr. básne 3 a 4), kde doteraz Buocovci sa nachodia. — Nádejem sa, že dakto v Lyptove alebo Turci najde sa, ktorý podá nám obsírnejšiu zpravu o ňom.

Konečne držím si za povinnosť pripomenúť, že túže rukopisnú knihu náhodou našiel na jednom dvore v T. Sv. Martine Viktor Augustini a daroval ju museumu Matice Slovenskej r. 1872.

Sostavovateľ.

III.

Rukopisné paberky zo starých kalendárov.

1. R. 1747:

Nic (v) svete staleho neni,	Mača diovča konope
Každu hodinu se meni;	v zelenom chubači,
Len me presmutne srdce	šuhag sa mu prizerá:
Nikda se zmenit nechce.	Či ma černe oči.

2. R. 1781:

O Sionsky Krály!
 Tebe Lid tvug chvaly
 Hosanna spivagice.
 Tvogj sme Poddany,
 Deg sve požehnany,
 Abichom v te verice
 Rucha srdce sveho
 Tobe poddaneho
 Podstiraly z vdečnosti.
 Kdýž prigdeš saudití,
 O rač nas pogjty
 Do te večne radosti.

A. 1793. 9. 9br(is):

1. Ach Bože premocny Svatj Slavnj večnj! V tomto marnem svete Nenj Boha krom te, A tobe rovneho Ey nenj žadneho.	4. Ille tve pjsmo svedcy A tomu nas učj: Že koho milugeš — O tom visvet(l)ugeš — Gako Synu svemu Kriš nakladaš gemu.
2. Držjš nebe zemy, Gsa Panem nad všemy. Nebs Slovem mocnosty Ey k sve Slave a cti Račil včiniti To, co sy chtel mjti.	5. Bez pomocy, Bože, Tve žadnj nemůže Znest žadne suženj Co od tebe smutnj Y ga v mem trapeňj Hledam spomoženj.
3. Ach ted verjm tomu: Y co chceš dat komu Zleho neb dobreho, Žadnj nesprostj ho. Musy za vdek mjty A poslušnmj byti.	6. Y na mne dolehla Saudu tveho Ruka. K komu mam volati, K komu vtjkati? O Bože, gen k tebe. Sešliš pomoc z nebe!

4. R. 1794:

V tomto našem pítí
 Deg nam pan bu(h) žiti,
 A po tom(to) žiti
 (S)časnu smrt(o)u z(j)iti;
 A po časneg smerti
 Život večni miti.

R. 1798 Jul.:

Kdo koho o živnost hledj pripraviti,
 Melby sobe vždicky v Pamet uvoditi:
 Že když on Bližnjmu Gamu chce kopati,
 Sam v nj upadnautj ma se spatrovati.

Kobilamamalibok
obilamamalibo
bilamamalib
ilamamali
lamama
amama
mam
a

6. R. 1799:

Dnes gest Svateho Blažege den,	Mila Pani pro tvu čest
V nemž sa zachovava Obyčeg teu,	Deg nam mesa velku čest.
Že chudj Žaci chody	Pakli nam masa nedate,
Po domjch dobrjch lidj,	Na svogjch Hrncoch poznate;
By svu Živnost dostaly.	Když budu lietat z police
Y my sme k vam prišly,	Do mlinaroveg svetlice.
By sme se s vamy zišly,	Tam sa obžeru pšenice
By ste nam netco daly.	Z teg vkradeneg merice.

7. R. 1803:

Pjta(čka) apud Latinak. M. L. dixit 1803 d. 21 Junij.¹⁾

Laska Rodjčovska na proti djtkam nemuže se ani vislovity; ponevadž mi nic pro djtky nešanugj ani ustavanj ani kelčjk ani sve gmenj, ale všecko reljtugjc gjm pregj etc. A opet laska Manželska, kterau žaden nemuže ani rštjpití ani take vjkorenity, tak se roznecuge a takovu ma prudkost, že žaden ake gj ani vistihnuti ani pochopiti nemuže. Že toto pravda gest čteme o gjstem v Sycylii Bohatem velmi slavnem mužj; že když bil od Lotru obskočen, gsa na koni, ano y geho Otec s njm bil, rekl mu Otec: Synu, ty sy

¹⁾ Pýtačka u Latináka. M. L. povcdal 1803 dna 21. Júna.

gešte mladý, mužš gjuym bity užjtečný: uteč na temto koni. On rekl: Za tobe Otče sem dlužen žjvot dati. Ty vezmi sobe kone, uteč, a ga zde zahjnem. Ponukagjce se s tjm konem obadva zahynuly. — Čteme opet že gjsta žena, Kralovna Kartaginenska, gmenem Dido, po smrti sveho manžele sľibem se zavazala, že se za žadneho nevda. Po nekerterem Roce gjsti kral pohansky velmi se do nj zamiloval a gj sľiboval, co chce, že gj da, ano y na mjsto gehu že gj dopusti kralovati. Ona dlauho odpjrala, až naposledy namluvana y od svjch Kartagenskych gjm prislubila a shromaždila gjch vgedno, sedla na trun a rekla: Mily mogj, ga sem sľibila, že se nikdy nevdam za gjneho. Vitrhla meč a probodla se; že neni slušne, aby se gjnemu dala prznitj. — Tretj prikľad opet mame na gjue Kralovne, ktera prach z gehu tĕla t. g. z manžele sveho schovany v žbanku. pjla a naposledy hladem zahynula. — Ille teto prikľady nam ukazugj, gak velika gest laska a gak mnoho muže. Auditores etc. Y naš mladý princypal NN. takovu lasku gest roznicen, že neprestane v nem plapolati, až když sveho cyle dogde, t. g. vaše Dcera gemu pred nekerťm časem daua bude za manželku. Tehdy prosy skrze mne, aby gemu, gako gest sľibena y bila odevzdana.

Dona tradidit his verbis.¹⁾

Laska, o ktere sme mluvili, nemuže se poznati než anebo skrze posunky aneb slova aneb skutky k tomu, ktereho milugeme. Naš mladý, chtegjce dosvečťi lasku svan naproti své Man(želce) budaucy, vdečj se timto malim darem, aby vdečne prigala.

8. R. 1809:

Bože! ráč nám pomoc dati	Na Urody polnj všecky
V tomto Roku pri nás státi,	Deg dešt, y čas pekuj vždycky,
Kdokoli živ bude.	Ať zkaza nepřjde.
Odvrat drahotu veliku,	Deg štastne travit, dokonat
Illad neurodu y valku.	V celem Roku prace konat
Ať radegj prigde	Se všj pobožnosti.
Z nebe hogne požehnanj	A když leta dokoname,
Na bjdnjch, na gegjch stanj,	Uved nas do Nebe Pane,
V kterjchž bydlj lide.	K te večne radosti. Amen.

9. R. 1811:

Šes(t)nactj Rok gak ga na Gerlitzy bidljm;²⁾
Gak bych za to Bohu dekovat mel, nevjm.

¹⁾ Dary odovzdal týmito slovy.

²⁾ Bol to Jan Barvinek, učitel, jehož meno poznačeno pri piesni 8. r. 1809.

IV.

Daniel Kuško.

R. 1614:

1.

.1)

Po večery do zahrady šyel,
 Aby se otcy modlil,
 gydaš nan zastupím pryšyel,
 Aby gym ho zradil.
 Nedal yhned petrovy ta ugyty.
 At sebe nevyného
 moha, nechtel gest zrušyty
 pysma prorockeho.
 Yavše gehu mely s nym svu vŕly,
 celau noc polyčkaugye,
 čynyly yak samy chtely,
 Kryve nan žalugy(c).
 Osaudivše kryž nan vložyly,
 z lotry z mesta vyvedly,
 ukrutnu smrt učynyly
 svemu Stvorytely.
 Po smrty ten Nebeský Pan
 nemohol pokog myty,
 kopým bok gehu gest proklan.
 Matka na to hledy.
 O kdež ta radost, kterau sy mela
 Panna Matko prečista,
 když gsy gehu porodyla?
 gyž gsy žalostyva.
 Gežyšy, genžte vypravugy
 búg tveho umučeny
 Degž nam, at tebe milugy
 nade vše stvoreny.
 Strach prace a mnoha protyvenstvy
 račil gest podstaupyty
 Až do umdleny, to pro nas
 pro chryšue (stvoreny).
 Když pro nas račyl svu krev vlyty,
 podstaupil smrt ukrutnu, rač nam milostyvy byty,
 když na sandau stanem.
 Prygmyš nas v počet vyvolenych
 v kuru Angelov svatych,
 abys byl od nas cten chvalen
 vždy na veki Amen.

¹⁾ Začiatok chybuje. Pozn. Sostavovateľa.

Podekugmež panu Bohau
 a zdavagme čest a chvalu gemu,
 neb on pro sve umučeny
 račyz nam dat hrychov odpušteny.
 Z nebe staupyl ponyžyl se
 a z marye Panny narodyl se,
 try a trycet rokov pracoval,
 když na tvrдем kryžy umrty mel.
 Lamala Matka sve ruce,
 když vydela sýna v težkeg muze,
 Sýna sveho gedineho
 a na svatem kryžy rozpateho.
 Slyšela ho plačycyho,
 vydela ho ukrvaveného,

nemohla ho slovem potešyt
 any geho svatau krev zastavit.
 Svata krev gest po nem tyekla
 z hlavy z boku čysteho žyvota,
 a ta krev nas vykupyła
 z muk velykych z horucyho pekla.
 Tychym hlasem Pan Krystus volal,
 když na svatem kryžy umrty mel,
 by se czlovek vzpamatoval,
 a yak by ho Bůch verne myłoval.
 Kryste pro tve umučeny
 deg nam našym hrychom odpušteny
 At nas nezye večny plamen,
 uchovag nas pane Křiste Amen.

Smutny čas nynegšy povaš o czloveče,
 neb svetskeg rozkoše a obrat sve srdce.
 Pomny na smrt Pana sveho,
 že netrpel pro gyneho,
 než pro te sameho.

Vegdy a uhlydag tam gydaše zratce
 yaky zastup vede na Pana Gežiše,
 gyž podstaupil smrt nevyňy,
 ty gsy vynen hrychy svymy
 czloveče prebydny.

Vegda do zahrady, gak se v krvy poty
 vzdychagyce tesce vydue kalych smrty
 Pan mocen nebe y zeme,
 y vše rad znašel pro tebe
 hryšny czloveče.

Pohlet yak ho vedau ku Ananyašovy
 zlemu pana nevyneho
 fauze zvazaneho.

Dal se yaty
 a zvazaty,
 len aby byl vdečen smrty
 pro tobe umrty.

Pohlet yak kryžugy,
 trnym korunugy,
 že mysta celeho nykdež na nem neny.
 Krev otči zalyva:
 rozpomen se duše verna,
 že gsy ty v tom vyna.

Protož o czloveče vydac pana sveho
na kryžy ukrutne tuze rozpatcho,
lytug a plač, čyn pokany,
pokaud čas maš zmylovany.
Tak důgdeš spaseny.

4.

Kryste pro naše spaseny
genž gsy račyl bydnym človekem byty,
gsa stvůritel, pro stvoreny
ukrutnu smrt račyl gsy podstaupyty ¶:

Uslyšyš nas myly pane!
my k tobe volame, prispeg nam kau pomocy
A(t) dyabel zly preukrutny
nađ namy nemage žadneg sveg mocy.

Vzhledniž Pane na lyd hryšny
a nedeg nam na večne veky zahynuty.
Rač nam mylostyvym byty,
neb se tobe nelze vynluyty ¶:

Degž pane srdce skrušene
k tobe stvůrcovy svemu,
a(t) s plačem nađ hrychy sve
gsauc zde žyvy po voly tveg
potom se dostaly
kralovstvý tvem večne. Amen.

5.

Ach otče mug vzhlednyž z nebe!
žada te ma potreba.
Na kryžy vysym neb musym
pro lydske zatraceny
kau spaseny.
Račyž semnůg byty,
gyž pryšla hodyna k smrty.

Volam k tobe ve dne v noci,
neman žadneg pomocy,
gsem uponyžen zavržen
pro lydske zatraceny
kau spaseny.
Račiž semnůg byty,
gyž pryšla hodyna k smrty.

Yako beranek nevyny
gya sem ukryžovany,
trpym s tychosty
pro lydske prohrešeny
kau spaseny.
Račyž semnůg byty,
gyž pryšla hodyna k smrty.

Ruce nohy probodene,
nic cele neny na mne,
bok můg proklány raneny
pro lydske zatraceny
kau spaseny.
Račiž semnůg byty
gyž pryšla hodyna k smrty.

Žlané a ocet ma napage,
každy se mne smege;
lotr posmyva hrava
pro lydske prohřešeny
kau spaseny.

Račiž semnůg byty
gyž pryšla hodyna k smrti.

Otče odpustyš hryšnykom
y týmto protyvyňkom,
neb co delagy neznagy
pro lydske prohřešeny
kau spaseny.

Račiž semnůg byty,
gyž pryšla hodyna k smrti.

Otče ya dusy vypustym,
v ruce tve gy poručym
z velkeg uskosty z bolesty
pro lydske prohřešeny
kau spaseny.

Račiž semnůg byty,
gyž pryšla hodyna k smrti.

Pochvalen bud Božy gsýnu,
že gsy vzal našy výnu,
za nas na kryžy pnel (a) trpel.
A kdožby v neho veryl,
ten spasen byl,
a s tebůg prebyval,
až na veky se radoval. Amen.

6.

Genž gsy trpel za nas Spasytely náš,
my prosyme tebe nyny uslyš nas.
Pro tve umučeny zbaviž zlorečeny,
ktere gsme dostaly skrze prohřešeny.

Obethovany gsy, nebo sam chtel gsy,
reč ottobe psana byla gest davna ||:
že ty maš zetryty, a Hlavu zemďlyty
všeckau sylu dyabla, zbavyš nas pekla.

Gyž gsy všecko splatyl, což nevypugčyl,
y trpel z bolesty pro naše zlosty ||:
Pro hrychy ranen gsy, pro naše zlosty,
zetren gsy, a vraženy naše hrychy obnyl gsy.

Uplvan byčovan pohanům výdan,
potupen, posmyvan y zamordovan ||:
rucho sve u vyne a krvy hroznove,
odev svůg zmačyl gsy, nebo sam chtel gsy.

Sama tva dobrota to učynyla,
že nas zlorečenstvy vyslobodyla ||:
Deg nam k tomu pomoc ducha svateho moc,
bychom te zde ctyly večne chvalyly.

7.

Ach ya matka zarmucena,
pro smrt syna skormucena,
kterehoz gsem bez bolesty splodila.
Bolest gehu mne dotyka,
Meč ostrý srdce pronyka.

Vydym sýnačka mřleho
ukrutne roztažneho.
Vydym telo zarmucene,
Ruce nohy probodene.
Bolest gehu mne dotyka,
meč ostrý srdce pronyka.

Neuctyly meho lyce,
byly, kdo mohol nagvyce,
všecko telo, hlavu take
čynye haneny všelyyake.

Yakožto nagtvrďšy skala
na tvar my stala
v tech trpenych pevne stagy,
žadna gym zlost neobstagy.

O Pane genž prave saudyž,
mau pravdu a gych zlost vydyž,
všecko to poručym tobe,
neb mam daufany v tobe.

Y my take negradegy
kladmež Bohau svu nadegy:
sve kryvdy poručme gemu
gduce svu žadosty k nemu.

Tak abychom došly toho
v nebesych kralugycyho.
S tebau at se tam dostanem,
pomožyš my myly Pane.

Kryste pro tve umučeny
deg nam hrychom odpušteny.
At nas nezye večny plamen,
uchoveg nas Kryste. Amen.

9.

Umučeny našeho pana milostneho
vaš sobe krestan verny a polytug gehu;
vezma pred se bolesty gehu, svate rany,
gyž gest pan vykaupyl nas hryšne krestany.

Gežyš vyšyel ot otce, na tento svet pryšyel,
velmy ge zamyloval, až svůg žyvot vydal,
yako pastyr naglepšy toho smrty dokazal.

Gežyš do zahrady šyel z učedlnyky svymi,
snažne se otcy modlyl až prave do umdleny.
Krvavy pod s neho šyel, mage smrt trpety.
Duše myla polytug gehu těžke rany.

Gežyš milostneho když gsau Žide yaly,
berauka nevineho byly gsau vrvaly;
ruce zvazaly Panau nebeskemu,
tepuce trhagyce, pokog nebyl gemu.

Gežyš gest vzal polyček n nanyaše v syny
od truchlyvy poslan kau kayfašovy,
tu mu Žyde neverny otčy zavazaly,
polyčkugyc plvagyc gemu se ruhaly.

Gežyš katům daly tuze zvazaneho,
k slupu gsau geg prytahly tak obnaženého,
ukrutne gey zmrskaly, až sa krv vylyla.
Duše myla polytug, budyž gemu verna.

Gežyš gsa ubyčovan, na stolycy vsazen
trnym gest korunovan ten nebesky pan.
Hlava gehu hluboce trnym gest zbodena,
až krev otčy zalyva. Pohled duše myla.

Hned se valyly jak lvy ukrutny,
 něcdlnyey od neho utyckly,
 tak velkym krykem vedu pred Anaše
 spaseny naše.

Prvny hodynau pred pylatem gest stal
 nespravedlyre gsaudecy obžalovan.
 Rozkazal pylat, aby byl byčovan
 naš nebesky pan.

Kryčely všychny o hodyne trety:
 Nech(c)eme my ho na svete držety.
 A gyž na kryžy svûg život položyl
 tento syn Božy.

Z ostreho trny korunu uvlyly
 našemu panu na hlavau vložly,
 posmyvagyce se gemu se klanely,
 kralem ho zvaly.

Šyel z mesta s kryžem o hodyne šyesteg.
 Žyde gsau s neho odeny zložly,
 potom ho na kryž ukrutne prybyly,
 octem napagalyl.

Poručyl dušy Bohau Otey svemu,
 volal, gyž umrel. Zatnelo se slunce,
 zem se tryasla o devateg hodine,
 nic bez pryčyny.¹⁾

Vstau pyl do pekla v moci boha otee;²⁾
 duše svate z vezeny težkeho,
 a tela mrtve z hrobûv ven stavaly,
 vydyet se daly.

Yozev Nykodem pylata prosly:
 by telo s kryže bezpečne zložly.
 Pylat gym toho nic gest neodeprel,
 neb sam buch tak chtel.

Časau nešpornych byl s kryže zloženy,
 skrze sve sluhy pan všeho stvûreny.
 Matka, když telo mrtve gest vydela,
 žalostne plakala.

¹⁾ Snad by mal tento verš stât takto:

„Poručyl dušy Bohau Otey svemu,
 volal, umrel, slunce zatmelo se mu;
 zem sa triasla koľ devateg hodiny
 nye bez přičiny.“

Pozn. Sostavovateľa.

²⁾ Snad by mal prvý riadok stât takto:

• „Vstau pil do pekla v mocy Otee sveho.“

Pozn. Sostavovateľa.

Drahym balzanem telo pomazaly
a z naboženstvým v platno obvynuly,
a tak gsau geho do hrobu vložily,
žalostne plakaly.

Plačmež gyž všechny my verny krestany,
dekugyc panu za ta dobrodeny,
že pro nas račil ukrutne trpety,
chtyc nas k sobe mety. Amen.

11.

O, velyka mylost Syna božyho!
račil (v) svete trpety mnoho
pro naše spaseny,
a tak nas račil sprostít večneho vezeny.

Gsauc premoženy dal se gest yaty.
Polybenym gydaš ukazal,
trycet strybrnych vzal,
lytugyc toho potom se uvazal.

Když gsau gey u vezeny svem mely,
tu nektery pred nym padaly.
Rzkauc: zdrav myly kraly!
Posmyvagyc se genu se klanely.

Tys ten, ktery gsy nam chram zrušyty,¹⁾
a novy mocny ve trech dnech
gyny z novu postavty.
Ay hned nam hadag, kdož te bude byty.

Otčy zavazaly, polyčkovaly
a rzkuc: zdrav bud kraly nagmocnegšj²⁾
na tebe čest slušy!
celu noc polyčkugyc o drahy Gežišy.

Ku pylatovy na odsauzeny daly,
nevineho zvukem pryvyedly.
Nechtcl odsaudyty,
vyda nevyneho chtel ho propustyty.

Žyde volaly rzkuc bez meškany:
dan bud katom kau kryžovany,
propust nam z vezeny Barabaše
a ukryžug Gežiše.

¹⁾ Snad prvý riadok veršu má stáť takto:

„Tys ten, ktery da nam chram zrušyty.“

Pozn. Sostavovateľa.

²⁾ Snad: „a rzkuc: zdrav bud nagmocnegšy.“ Pozn. Sostavovateľa.

Krev gehu na nas y na naše syny,
 nebudet zhlazen bez vyny,
 neb v meste v mestečkach mnohe bludy
 a zvadyl lydy.

Korunu mau na hlavu vložily,
 až do mozgov ostrove prenykly.
 Zdrav bud mystre! rzkuce
 a preukrutne ho korunugyce.

Po velkeg chvyle kryž nan vložily,
 gehu nyesty pro sve bolesti
 nemohol gsa strapony:
 Šymon mu pomohol, gsa prinuceny.

A provrtanym dyram nemohol dostačyty;
 tu v nem kosty žyly treštely,
 když do toho maly.
 Moha ugyty račyl podstaupity.

Tu vysy myly Syn božy!
 Octa žlučy mu podaly:
 pyl napog protyvny.
 Polytug gehu hryšnyče veliky.

Už te matkau svu, an plače truchlive,
 učedlnyku svemu Yanovi
 tomu gy poručyl.
 Zvolal Hely Hely! dušy vypustyl.

Bok gehu otevrel preostrým longyn rytir
 prevelmy slepy
 když gyž boha otce
 prosyl, aby vzal dušy (v) svoje ruce.

Slunce se zatmelo, skaly se pukalo,
 z hrobův mrtvy vstávaly.
 Živy vyduc Žydov mnostvy
 uveryly, že ukryžovan Syn božy.

S povolenym pylatovym s kryže snat,
 v rucho byle gey obvynuly,
 s tym se obyraly,
 patryc na neg žalostue plakaly.

Ay ten gozeff zmy telo,
 kterýž pro nas na kryžy pnelo,
 položyl v hrob novy,
 kterýž gest sobe byl vytesal (z) skaly.

Než tretý den mynul po smrti jeho,
mocný pan Bůch, kralovstvy jeho,
vstal gýž nesmrtdlný, v neby kraluge,
na zemy panuge.

Umučeny pamatugyce,
geho srdečne lytugyce,
vyrau zachovagme,
a tak s nym večne
v kralovstvy svym budeme. Amen.

12.

1. Laus tibi Christe Qui pateris in cruce praesens pro miseris. Qui cum Patre regnas in celis, nos tu salva in terris. Kirie elegzon.	1. Chvala tobe stvârce, genž gsy trpel, za nas za hryšne na kryžy pnel, genž kralugeš s otcem na neby, Spasyš nas hryšne na zemy. Kyrýe ellegzon.
2. Sancta(e) Maria(e) pius filius Jesus Christus, noster dominus, moritur in cruce pro hominibus ut secum collocet in celestibus. Kirie Ellegzon.	2. Panna Marya, ²⁾ gey syn mily Gčžyš Krystus pan mylostyvy, umrel gest na kryžy za lydy, aby ge posadil sebůg na neby. Kyrýe ellegzon.
3. In horto flexit genibus, Patroem proecatur. caelitus ab Angelo confortabatur Non cum corpore gutta manarunt. ¹⁾ Kirie ellegzon.	3. Klečel v zahrade, Otcy se modlyl; Angel geho z nebe posylnyl, Rzka: nechteg se baty naš pane myly; Neb máš vykaupyty lyd yzrahelsky. Kirie ellegz.

---

1) Snaď má stát takto :

„In horto flexit genibus,
Patrem precatus precibus.
Coelitus Angeli confortarunt
De corpore guttae dum manarunt.“

Pozn. Sostavovateľa.

2) Snaď má stát takto :

„Panne Marýy.

Pozn. Sostavovateľa.

4. O, tu false jude (<i>Juda</i>), quid fecisti, quod suum dominum tradidisti? Oportet te p(o)enas luere Iucipero diabolo consors fieri. Kirie ellegzon.	4. O, ty falešny gydašy co gsy učynyl, Že gsy sveho pana žydom prozradyl? Musyš za to v pekle horety, z lucyperem dyablem tam prebyvaty. Kirie ellegz.

Incipiuntur Canticiones de Resurrectione Domini Nostri Jesu Christi.

13.

Vskryšeny Spasitele sveho chval každý človek mysly veselau, neb noc tvu osvytil a s temnosity svetlo učynyl. Y my veselými hlasy svými všychny z angely spyvagmež genu.

Neb zeme dryvy koreny, trava lesové y slunce nebeské, y ptačkové chvaly pana sveho vskryšeny slavne, letho svu yasnosty zelenosity čynyc veselé však (k) geho chvale ||: Protož mu (v)zdragmež chvalu všychny z angely; eg neb gest račyl trpety za nas, vstal s mrtvých v treti den, gest na pravycy u večneg radosty.

Angelé z nebe poslany ženam povedevše to zvestovaly, že pan gyž s mrtvých vstal, a to gym povedety kazal, y svým učedlnýkom smutným truchlým všem y petrovy, aby uveryly.

A že ge do galylege predegde, yakož gym byl predpovedel, dokaut gežte s nými v tele živ gsa na zemy chodil. Yšly a uzrevše poctyve se gemu klanely, aby uveryly ||: Protož mu (v)zdragme chvalu všychny z angely, eg neb gest račyl trpety za nas, vstal s mrtvých treti den, gest na pravycy u večneg radosty.

Uslyšyš pane prosby naše. prosyme dnes prosby naše s prybytkau tveho, pro tveho myleho syna svu mocy vskryšeneho, od večnosity vždycky mage syna rovneho, boha praveho.

Deg nam večné kralovany, kdežto dokonale gest utešeny; nedeg žyvau byty v hryšech, ale u mylosty tveg, ze všemy svatými, kdežto Kryste s nými Kryste kralugeš u večneg radosty ||: Protož mu (v)zdragme chvalau všychny s angelmy, eg neb gest račyl trpety za nas, vstal s mrtvých v treti den, gest na pravycy u večneg radosty.

14.

Vstal gest tegto chvyle
ctny vykaupytel,
Gežyš Krystus myle
sveta spasytel;
yenz pro hrychy naše
on stavše
rozpat na kryžy nevyuny
naš bůch gedyny.

Když geho plakaly smirty ctne Marye,
 tu staly u hrobu truch(ly)ve ;
 Angel, genž sedyce
 kym spyše
 kazal bratrům zvestovaty,
 že vstal bůch z mrtvych.

Srdečneho hlasau my alleluya
 tohoto my časau ržkuc alleluya
 všychny zaspyvagme
 a chvalme
 Stvorytele všeho sveta
 vždy alleluya.

Prešlechetna Žena všetšy (k) bratrom v dům
 Marýa Magdalena ctnym Apoštolům
 promluvy(a) k ným myle
 teg chvyle:
 deg (*zde?*) gyž pošelstvy angelske:
 vstal bůch zagyste.

Genž umryty račyl(s) pro nas Kryste ctný,
 chtel by se raz pačyt hryšnýk všelyky.
 Vstal(s) s mrtvých z radosty
 z mylosty,
 o, popreg ctneho skonany
 y s mrtvych vstaný.

On slavne svu mocý do pekla vstaupyl
 Pan a svetla mocy dyabla oblupyl ;
 o(d)tud otce svate
 gym yate
 zdavna gy vyvedl vytezne
 y prevelebne.

Učasnycy tvogy gyž se radugy,
 že smirty obogý ugytty magy.
 Pro tve umrtveny
 vskryšeny
 dal gsy gym nadegy gystu,
 že budu s tebůg.

Gyž šťastne patreny(m na) tvu velebnau tvar
 gých chtel oslavyty yak slunečna žar
 o prekrasna
 yasna
 až skvucy vždycky beze všeho smutkau
 y nedostatkau.

Neb slzy všelike z gych otčy smutných
 genž muky velyke zde nesly, od ných
 gyž zetreš na veky,
 a dlyky
 budu tobe vždy vzdavaty
 večne chvalyty.

Amen spývagyce gyž alleluya
 všychny velebyce rzkanc alleluya.
 Sýla mudrost yasnost
 čest y moc
 beranku, genž gsy nas vykupil
 svu kvy obmyl.

Degž pane dogyty nam teg radosty,
 bydlo myty s tebûg v tveg nčas(t)nosty,
 v tom nebeskem racy
 v tve tvary;
 kde sau (*se*) všychny vyvoleny
 večne radugy. Amen.

15.

Tretyho dne vstal stvûrytel
 s mrtvých naš myly spasytel:
 radngme se veselme se.

Genž pred pylatem odsauzen
 a na kryžy gest umučen,
 z lotrem do rage uveden.

Plačyce gehu bolesti
 pany negsau (*nesau*) draze masty,
 chtyc gehu telo mazaty.

K nýmžto angel slavný rekne:
 koho vy panny hledate,
 toho gyž v hrobe nemate.

Ale degte (*gdete*) a pospešte,
 do galylege se ptagte;
 tam ho zagyste uzryte.

Vesel se ryše nebeska
 angelska y archangelska
 vše(ch) devet kurov angelskych.

Když pan Gežyš Krystus umrel,
 ylmed gest nam rag otevrel,
 svate v temnostech navštyvyl.

Pekelnycy otevrete,
 Stvûritele sveho pust(t)e;
 gyž žadneg mocy nemate.

Kral slavný peklo oblupyl,
 po smrty do neho vstau pyl,
 sve volene vyslobodyl.

Radug se všecko stvûreny
 na den božyho vskryšeny,
 chvalyc gehu oslaveny.

Spyvageť všychny ptačkove
 gyž vesele(g) nežly prve,
 mocy sveho Stvûrytele.

Pukagte se y stromove,
 zelenagte se lesove,
 luky kvytky vydavagte.

Hory take gyž plesagte,
 pahrbkove poskakugte,
 zahrady užytek dagte.

Rosa padag na vynyce,
 urody dagte chmelnyce,
 vydag ovotce štepynce.

Všychny¹⁾ — — — —

¹⁾ Toto je signatura veršu, s ktorým by sa mala začínať nasledujúca strana; ale tejto niet. Pozn. Sostavovateľa.

16.1)

O, Klyčyre z nebe
 my prosyme tebe:
 když budeme mryty,
 rač nam otevryty
 kralovstvy nebeske. Amen.

17.

Vesely nam den nastal
 v nemž stvorytel zvytežyl,
 tretyho dne s mrtvých vstal.
 Alleluya, chvalmež Boha.

Abychme my z hrychův povstaly
 geho nasledovaly,
 a po tomto bydnem živote
 v kralovstvy svym prebyvaly.
 Alleluya, chvalmež Boha.

Tak gest tento den slavy,
 že ho žádný chvalit nemuš,
 ani ne pr
 než ten gedem sýn božy,
 který peklo hrozne rozboryl,
 škaredeho dyabla tam zvezal,
 gemu prykazal.
 Alleluya, chvalmež Boha.

Vyme gyste, že gsy vstal Kryste mocne smele
 (v) svem svatem tele velmy vesele,
 vyvedol gsy dušyčky, y Adama y otce svate;
 vyvedol gsy gych s temnosty
 do večneg radosty.
 Alleluya, chvalmež Boha.

Pro tve Kryste s mrtvych vstany,
 Synau božy odpust nam naše zhřešeny.
 Ty gsy nam tento den stvuryl,
 živůt večný gsy nam prypravyl
 a od večneg smrty gsy nas zbavyl.
 Alleluya, chvalmež Boha.

---

1) Z piesni tejto — ponevač chýbä jedon list rakopisu — zostal len posledný verš. Pozn. Sostavovateľa.

Protož každý krestan verny
 nezustavag od chvaly božy
 v tento den slavy;
 neb (z) Krystov(ch)jo vskryšeny
 raduge se všecko stvůreny,
 nebe zeme dryvy take koreny
 pana Boha chvaly.
 Alleluya, chvalmež Boha.

18.

Radugme se všychny nyny,
 čynyc vesele spyvany
 na den božyho vskryšeny.
 Alleluya, alleluya.

To zvestoval angel slavy
 (v) svetlem ruše veimy krasny
 od Boha otce poslany.
 Alleluya, alleluya.

Ženam, kteraz k hrobu pryšly,
 drahe masty sebůg nesly,
 aby Ježiše mazaly.
 Alleluša, alleluya.

Ržka gym, že gest vstal s mrtvych pan,
 kterýž byl tuto pochovan,
 tot gya gyste zvestugem vam.
 Alleluya, alleluya.

Zvedevše to byskaupove
 y gyne knestvo ruhavc,
 to pokoleny hadove.
 Alleluya, alleluya.

Yhned se spolau zebrały,
 rythyrům penyze daly,
 aby falešne mluvyly.
 Alleluya, alleluya.

Ržkauc, že Gežyšc ukradly,
 který gsau gey mylovaly,
 v taų chyly, když gsme my spaly.
 Alleluya, alleluya.

Učedlnyyc geho v nocy
 vzaly gsau geg o polnocy,
 v tau chyly, když sme my nemely mocy.
 Alleluya, alleluya.

Dylt: co proto pylat vam,
 negsa odporen tomu sam,
 tent gest byskupom dobre znam.
 Alleluya, alleluya.

My to dobre opatryme
 a gemu v tom poradyme,
 bez vyny vas zustavyme
 Alleluya, alleluya.

To gsau rekly knezy zlostny,
 chtyce svu vraždu prykryty,
 rythyrům penyze daly.
 Alleluya, alleluya.

Rythyre penyze vzaly,
 vedle rady učinyly
 Byskaupy v klame zustaly.
 Alleluya, alleluša.

Po všem svete se rozneslo,
 lydem dobrym v pamet vešlo
 to tak znamenite heslo.
 Alleluya, alleluya.

Anyž bude¹⁾ — — — —

¹⁾ Toto je signatura veršu, který by mal stát na nasledující strane; ale tato chyba. Pozn. Sostavovateľa.